СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ТРАВНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 22, 1987 No. 97. VOL. XCIV.

Пам'ятайте про Україну!

Нюджерзький Комітет святкувань 1000-ліття Хрищення України розгортає діяльність

На засіданні Президії Ділового Комітету і голів комісій стейту Ню Джерзі, яке відбулося в суботу, 2-го травня ц.р., намічено ряд імпрез та устійнено їхні дати, щоб гідно відзначити 1000-ліття Хрищення України.

У першу чергу зроблено старання щоб губернатор стейту Томас Кейн видав проклямацію, проголошуючи рік 1988 роком Українського Тисячоліття. Як уже відомо із преси, губернатор видав згадану проклямацію 16-го травня ц.р. Участь в підписанні проклямації взяла чисельна українська делегація.

На 1988 рік намічено такі імпрези:

* В січні відбудеться пресова конференція в Трентоні, на яку буде запрошена англомовна преса і представники стейтового уряду;
* Загально вже відомий Український Фестиваль в Голмдел, Н. Дж. запляновaний на 18-го червня в 1988 році, своєю тематикою буде представляти культуру і побут київської держави з історичної перспективи;
* В стадії підготови є наукова конференція в університеті Ратгерс, запляновaна на 15-го жовтня;
* Закінченням стейтових святкувань буде величавий бенкет із добірною програмою 22-го жовтня. В бенкеті візьме участь губернатор, члени уряду, законодавці, духовенство, представники суспільно-громадських товариств і установ та українське громадянство.

Слідуюче пленарне засідання Ділового комітету, комісій і Президії відбудеться в суботу, 6-го червня, в Українському Народному Домі в Ірвінгтоні, 140 Проспект вул. До участи запрошується українське духовенство, як почесних членів стейтового комітету.

М. Захарко дальше очолює Округу УНС в Перт Амбою

Перт Амбой, Н. Дж. — Голова Округи відділів УН-Союзу в Перт Амбой Михайло Захарко скликав Загальні збори, на яких були представники сімох відділів як також головний радний УНСоюзу Василь Пастушок, керівник Відділу братської діяльности Андрій Воробець і продавець забезпечення Михайло Стецина. Усіх учасників було 21.



М. Захарко.

Голова М. Захарко відкрив збори молитвою, а опісля привітав В. Пастушка, А. Воробця і М. Стецину. Присутні хвилиною мовчанки відзначили першу річницю трагедії в Чорнобилі та померлих членів Округи в Перт Амбой.

Наступною точкою був вибір Президії. Степана Захаркова вибрано на голову, а Софію Лонишин вибрано на секретаря. Тоді прочитано протокол з попередніх зборів і прийнято без змін. Опісля слідували звіти голови, секретаря, касира і Контрольної комісії які були прочитані і прийняті.

Цілу Управу переобрано в складі: М. Захарко-голова, С. Лонишин — секретарка, Іван Бабин — касир.

Перевибраний голова М. Захарко заохочував усіх взяти участь у Дні Батька на Союзівці, яке відбудеться 20-го і 21-го червня ц.р. Головною точкою того вікенду буде посвячення пам'ятника св. п. Патріярха Йосифа Сліпого. Далі голова порадив предсідникові поодиноких відділів зорганізувати Союзовий День для членів в якійсь місцевості в Ню Джерзі.

Головний радний В. Пастушок представив нового керівника братської діяльности А. Воробця та про-

(Закінчення на стор. 8)

Середньошкільники можуть взяти іспит з української мови у стейті Ню Йорк

Олбані, Н. Й. — Від кількох років учні середніх шкіл мають змогу взяти іспит з української мови, за який їм зараховується три кредити до середньошкільної вимоги чужоземних мов.

Цього року іспити з мов, яких не вчать в середніх школах (українська, польська, грецька), не були на листі іспитів Ріджентс, що її розіслав стейтовий Департамент освіти до директорів шкіл. Тому деякі батьки і учні були неправильно поінформовані, що такого іспиту нема. Іспити з мов, яких не вчать, тепер є поміщені на окремій листі (яку вже вислали до шкіл) в категорії Sample Comprehensive Examination). Ця категорія є рівнорядна з іспитами мов Ріджентс тобто учень отримує три кредити.

Іспит з української мови може бути даний в кожній середній школі, яка попросить стейтове затвердження для цього. Школа мусить мати вчителя, який добре володіє українською мовою і може перевести іспит, перевірити і дати оцінку учням.

Іспит дається в таких школах: Albany: Guilderland Central High School, Guilderland Center, N. Y., New York St. George Academy, New York City, Syracuse: Chistian Brothers Academy of Syracuse, Syracuse, N. Y. Rochester: Penfield High School Penfield, N.Y., Buffalo: Riverside High School, Buffalo, N. Y., Yonkers: Sacred Heart High School, Yonkers, N. Y., Kerhonkson: Rondout Valley High School, Accord, N. Y.

Учні, які не ходять до вище згаданих шкіл, також можуть взяти цей іспит. Вони повинні зголоситься до директора своєї школи, який передасть їхнє зголошення до директора найближчої школи із поданої листи і полагодить всі формальності. Про день і час іспиту учень буде повідомлений і поїде до тієї школи, взяти іспит.

Якщо дирекція школи мала б якісь питання відносно цього іспиту, подаємо ім'я і адресу, куди вона повинна звернутись: Mrs. Jane W. Barley, Bureau of Foreign Languages Education, Room 323 E.B., State Education Department, Albany, N. Y. 12234, tel.: (518) 474-5927.

Іспит складається з чотирьох письмових частин і п'ятої усної. Якщо були б ще якісь питання відносно самого формату іспиту, можна звернутись телефонічно на число (914) 883-6080. Комітет підготови цього іспиту діє за підтримкою УАКРади.

ВИСТАВКА Т. ВЕНГРИНОВИЧА В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н. Дж. (ЮМ). — Місцевий Комітет Тисячоліття Християнства в Україні влаштовує виставку олій і графіки мистця Тирса Венгриновича п. н. „Церкви Прикарпаття". Виставка відбудеться в галерії Українського Народного Дому, при 477 Джеремая авеню, в Гамилтоні, від год. 1-ої по полудні до 6-ої вечора, в неділю, 31-го травня ц.р. Вступ 1 дол. від особи. За дальшими інформаціями слід телефонувати до д-ра Омеляна Коцопея на число: (609) 393-6891.

Польська телевізія проведе дискусію про Катинь

Варшава. — Як повідомив варшавський кореспондент лондонської газети „Обсервер", польський уряд дозволив провести телевізійну дискусію, присвячену обставинам масового розстрілу польських офіцерів у Катині, під Смоленськом, у роки Другої світової війни.

В період окупації німецькими військами Смоленської области були знайдені масові поховання польських старшин, що перебували у совєтському полоні восени 1939 року. Всього на території Совєтського Союзу безслідно зникло в 1940 році біля 14,000 польських старшин і священиків. Судячи з усього, вони були розстріляні за розпорядженням Сталіна.

У катинських могилах було знайдено понад 4,000 трупів. Де розстріляні і поховані решта 10,000 зниклих поляків досі невідомо.

Міжнародна комісія, в яку входили громадські діячі, доставлені німецькою окупаційною владою з різних країн Европи, обслідувала поховання в Катині і прийшла до висновку, що вони відносяться до весни 1940 року. Совєтська сторона твердила, що польські військовополонені, які були в таборах на території Смоленської области, після нападу Гітлера на Совєтський Союз попали в руки німців, які їх розстріляли вліті 1941 року.

Характерно, однак, що коли на Нюрнберзькому процесі зайшла мова про ці злочини, нібито вчинені гітлерівцями, совєтська сторона настояла на вилученні всіх свідчень і документів, що стосуються Катині, з матеріялів обвинувачення, явно побоюючись, що при розслідуванні цього злочину міжнародним трибуналом виявиться, що катинські розстріли є справою рук НКВД.

До останнього часу катинська акція замовчувалася як у Совєтському Союзі, так і в „народно-демократичній" Польщі. Обі сторони побоювалися, що нагадування про неї не буде сприяти симпатіям польського народу до Совєтського Союзу. Однак у квітні цього року генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов і польський лідер Войцех Ярузельскі підписали у Москві спільну декларацію, де проголошувалося, що „в історії взаємовідносин наших народів не повинно залишатися білих плям". І тепер історикам обох країн дозволено зайнятися пошуками в архівах і публікувати знайдені там інформації.

Запланована передача польської телевізії, під час якої буде „дискутуватися" болюча для обох країн „катинська проблема", явно була дозволена на найвищому рівні.

Дають лекції про Великий голод

Ню Йорк, Н. Й. — У цьому семестрі тут в Нюйоркському стейтовому коледжі, проф. Дон Д'Елія викладав в курсі „Світова історія" про колективізацію і Великий голод в Україні в 1932-33 роках. Також він замовив для своїх студентів нове видання стейтової Освітньої ради п. н. „Переслідування і ґеноцид" том 3. Однак це видання ніколи не було прислане, хоч було замовлене ще осінню минулого року. Проф. Д'Елія позичив від свого колеґи, проф. Володимира Бакума, фільм „Жнива розпачу" і висвітлив його студентам.

В коледжі Маріст у Покіпсі, Н. Й., проф. Казімір Норкелюнас включив цю саму тему у свій курс „Історія СССР". Він також висвітлив згаданий фільм два рази.

Один з його студентів українського походження сказав, що не прийде на друге висвітлення фільму. На запитання „чому?" відповів, що не може дивитись ще раз на такий жах.

Ситуація на Близькому Сході далі напружена

Вашінгтон. — Офіційні особи Адміністрації президента Роналда Регена не скривають можливости поширення конфлікту на Близькому Сході, головно в районі Перської затоки, не тільки у зв'язку з пошкодженням американського воєнного корабля „Старк" і смерті 37 вояків морської піхоти, але також з погрозами Ірану, що він в майбутньому обстрілюватиме усі оливні танкери, які випливатимуть з портів в Кувайті не зважаючи на те під якими прапорами вони плаватимуть.

У Вашінгтоні, речники Державного департаменту і Білого Дому заявили, що Уряд ЗСА взяв на себе зобов'язання супроводжати 11 кувайтських танкерів, за плавбу яких відповідатимуть американські капітани. Група танкерів, наповнених оливною ропою, буде охоронятися Літаконосцем „Кіті Гок" і п'ятьма іншими воєнними кораблями, які вміжчасі прибули в район Перської затоки і зайняли вигідні стртегічні позиції.

Не зважаючи на те, що З'єднані Стейти Америки зайняли невтральне становище у війні між Іраном і Іраком, іранські екстремісти, включно з аятоллою Хомейні, вважають Америку „альянтом" Іраку і як таку, яка працює, спільно з Ізраїлем, щоб Іран війни не виграв, бо таку перемогу Адміністрація Р. Регена вважає не тільки небезпечною, але катастрофальною для країн Близького Сходу.

Іран, використовуючи випадок обстрілу американського корабля, вже перестеріг ЗСА і Совєтський Союз перед вмішуванням у внутрішні справи арабських держав, надто великим „протекціоналізмом" і допомогою для Іраку та держав, які, не зважаючи на жорстоку війну, бажають далі вести нормальну торгівлю, тобто використовувати воєнну ситуацію, щоб запастись закордонною валютою, в заміну за оливну ропу і оливні продукти.

Ричард В. Мирфі, асистент державного секретаря для справ Близького Сходу, який тепер перебуває в районі конфлікту заявив, що існує принаймні три поважні причини для американських акцій: затримати ситуацію незмінною і забезпечити вільну плавбу через Перську затоку, бо в противному випадку Іран й Ірак застосовуватимуть політичний тиск при допомозі оливної ропи на деякі держави; задемонструвати зобов'язання ЗСА супроти арабських заприязнених держав, яких ЗСА мусіли б боронити перед нападом на них; блькувати поширення совєтських впливів в цій частині світу, які то впливи вже частинно помітні, зокрема в районі Перської затоки.

Речники Білого Дому і Державного департаменту — Марлін Фітсвотер і Чарлз Редман заявили кореспондентам, що усі ці справи були предметом докладного обговорення на засіданні кабінету і Крайової Ради Безпеки і тим самим стали частиною американської практичної політики і стратегії на Близькому Сході. У випадку атак Ірану чи Іраку кораблів чи танкерів, які плаватимуть під американськими прапорами, викличе гостру реакцію ЗСА і про це не повинні сумніватися ті, які займаються погрозами і застрашуванням.

Вміжчасі ЗСА формально попрощають на Фльориді молодих вояків воєнної морської фльоти, які загинули на кораблі „Старк". У цих церемоніях братиме участь президент Р. Реген й багато інших визнаних політичних і військових представників.

Появилось нове видання про українську мову проф. Ю. Шевельова

Ню Йорк. — Із циклу видань Бібліотеки Прологу і Сучасности, ч. 173 цього року тут появився авторизований переклад з англійської мови на українську в опрацюванні Оксани Соловій 295-сторінкової книги проф. Юрія Шевельова п.з. „Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941)".

„Автор", — як згадує його видавець, — змальовує політичну ситуацію і на її тлі мовну політику на українських землях під різним пануванням, і тим показує не лише як розвивалася мова, але чому саме так, а не інакше. Заторкує історичні чинники — мовне законодавство, зміни політичного курсу тощо, що впливали на вжиток і оформлення мови. Книжка написана дуже прозоро, доступна для кожного читача".

Книгу цю, в ціні 12-ох долярів, можна набути звернувшись на адреси в Европі: Sučasnist, Müllerst. 33, Rgb. 8000 Munich, West Germany; у ЗСА і Канаді Sučasnist, 254 West 31 St., 8th Floor, New York, N. Y., 10001

ВІДПУСТ В ҐЛЕН КОВ

Ґлен Ков, Н. Й. — Тут в неділю, 7-го червня ц.р., при монастирі св. Йосафата при Іст Біч драйв, на Лонг Айленд відбудеться відпуст. В програмі: 8-ма год. — Служба Божа в каплиці, 9:30 рано — Служба Божа на площі, 11-та год. ранку — Архиєрейська Служба Божа, 1-ша год. по полудні — Служба Божа на площі, 2-га год. по полудні — Водосвяття, 3-тя год. по полудні — Молебень. Сповіді відбуватимуться від 8-ої години ранку.

ВИСТАВКА Р. РЕЙНІ Й І. СОЧИНСЬКОЇ

Ню Йорк. — 113-ий Відділ Союзу Українок Америки запрошує на виставку картин Роми Рейні й Ілони Сочинської, яка відбудеться в днях 30-го травня до 6-го червня ц.р., тут в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця. Відкриття виставки буде в суботу, 30-го травня ц.р., о год. 5-ій вечора.

Слід пригадувати про ув'язнених в СССР

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. К.). — Редакцію „Свободи" знов відвідали дві відомі активістки Комітету Оборони Національних і Людських Прав в Україні Уляна Мазуркевич і Христя Сеник з Філядельфії. Коли вони приходять ви можете бути певні, що знов щось задумане, знову невсипущі у своїй праці гості плянують нову акцію в найближчому майбутньому.



У. Мазуркевич і Х. Сеник у редакції „Свободи" після подання інформацій про чергову акцію у Вашінґтоні.

І справді вони з ентузіязмом розповідають про те, що у вівторок і середу, 26-го і 27-го травня ц.р., у Вашінґтоні за їхньою ініціятивою відбудуться Дні пригадки про права людини.

Подібні дні перевів КОНЛПУ перед п'яти роками, — пригадують вони — і це пройшло зі справжнім успіхом. Отож найвищий час, кажуть У. Мазуркевич і Х. Сеник, щоб знову пригадати американському політичному світові, що трагічна доля українських політичних в'язнів в СССР далеко не скінчилася помимо того, що Міхаїл Ґорбачов так дуже старається показати західньому світові, що враз із його „ґласністю" прийшла амнестія для багатьох „в'язнів сумління".

До речі, погоджуємося з нашими гостями в тому, що про це слід пригадати також нашій українській спільноті в ЗСА, яка так заабсорбована актуальними подіями, а зокрема одною з них, що стає байдужою до долі соток своїх братів і сестер в „країні рад". Тому організаторки, а ми з ними, маємо велику надію, що Дні пригадки про права людини зактуалізують цю трагічну проблему.

В тій цілі заплянoвано, як розповідають наші гості, у вівторок, 26-го травня, в Палаті Репрезентантів давати інформації про українських політичних в'язнів. Інформації тим важливі, що їх будуть давати самі члени Палати Репрезентантів, а не українці, а цілу імпрезу спонзорує член комісії простідження Великого голоду конґресмен Бенджамин Ґілман.

Далі, розповідають члени КОНЛПУ, чергового дня, в середу, 27-го травня, плянується друга імпреза у Вашінґтоні — прийняття на якому будуть відзначені два приятелі української справи, конґресмен Данте Фассел з Фльориди і сенатор Алфонс Д'Амато з Ню Йорку. Обидва вони свого часу очолювали Комісію безпеки і співробітництва в Европі та на тому становищі багато зробили в обороні людських прав, а особливо в обороні українських політв'язнів.

Прийняття відбудеться в будинку ім. Рейбирна у „Золотій кімнаті", що має чис-

(Закінчення на стор. 8)

В АМЕРИЦІ

АҐЕНТСТВО РОЙТЕРСА інформує, що в серпні цього року розпічнуться спільні американсько-єгипетські маневри у яких братимуть участь усі роди зброї, тобто летунство, морська фльота, танки, панцрені з'єднання і морські піхотинці. Маневри відбуватимуться під назвою „Брайт Стар-87" і матимуть за ціль відбити атаку „ворога" сконсолідуваним і скорим протинаступом.

ЮНАЙТЕД ЕЙРЛАЙНС, найбільша американська летунська лінія, повідомила, що мусить підвищити ціни на лети тому, що тепер підносяться ціни на пальне. Підвишка квитків розпічнеться з днем 3-го червня ц.р. і буде виносити 15 дол. більше від квитка першої кляси та 10 дол. від квитка в туристичній клясі в одну сторону лету. В загальному, ціни на лети в ЗСА піднеслися у порівнянні із 1966 роком на 18 відсотків.

У ДАЛЬШИХ ПЕРЕСЛУХАННЯХ у справі Іран-контра, що відбуваються в Сенаті, у вівторок, 19-го травня ц.р., зізнавав Роберт Овен, який був співробітником і посередником у передаванні грошей полковника Олівера Норта. У цілому переслуханні Р. Овен викизав велику льояльність до полк. О. Норта, а свої зізнання закінчив свого роду поемою з признанням полк. О. Нортові.

ТЕЛЕВІЗІЙНА МЕРЕЖА проповідників відома під назвою „ПТЛ" задумує тепер змінити назву, тому, що після скандалів, які вийшли на верх із головним проповідником Джимом Бейкером і його дружиною, інші проповідники хочуть себе відмежувати від тих неполадків.

АМЕРИКАНСЬКА ТЕЛЕФОНІЧНА і телеграфічна компанія, що має свій осідок в Ню Йорку і хотіла переносити його до Ню Джерзі, змінила свою думку під натиском мейора Едварда Кача та інших політичних чинників і залишається в Мангеттені. Це затримає понад 1,000 працівників на дальшій роботі.

КОМПАНІЯ ВИРОБУ автомобілів Форда випустила тепер новий модель Меркур-Скорпіо, який має запевнену вартість перепродажу. Тим Форд хоче дорівняти таким відомим европейським моделям, як Мерцедес-Бенц, чи БМВ, які не тратять на вартості у перепродажі навіть після кількох років.

ПРОМОВЛЯЮЧИ НА градуаційному святкуванні випускників середньої школи в Чатанузі, Теннесі, президент Роналд Реґен вказав на потреби підвищити якість фільмових і музичних інформацій та виелімінувати позитивне насвітлення вживання наркотиків. Звертаючись безпосередньо до випускників, Президент заохочував їх залишитись в школі та „скажіть так" на продовження дальшого навчання.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Австрії Боб Гок заявив членам парляменту, що він наказав лівійцям закрити бюро своєї амбасади в Каннберрі тому, що лівійські дипломати і працівники займалися законом забороненою роботою в Австралії і слідкували за рухами міжнародної морської фльоти на Пацифіку при допомозі своїх кораблів. Прем'єр Гок дав лівійським „дипломатам" 10 днів часу покинути країну.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННО-Африканської Республіки Пітер Бота формально відкрив сесію нового сегрегованого парляменту і заявив, що не буде дальших політичних змін чи урядової ініціятиви, аж поки лідери чорних організацій не визнають потреби переговорів з урядом на умовах, які були раніше опубліковані і схвалені попереднім парляментом. Членами парляменту були обрані індійці і особи мішаної раси. До нього не ввійшли негри, які бойкотували парляментарні вибори на заклик їхньої „революційної" організації, до речі, інфільтрованої комуністами. Вони, очевидно, відкидають всякі пропозиції уряду про переговори і домагаються спочатку цілковитого знесення політики апартеїду, тобто підпорядкування білої меншости чорній більшості, що було б катастрофальне для білої раси.

ЯПОНСЬКА ПОЛІЦІЯ і працівники державної служби безпеки заарештували в Токіо чотирьох японців, в тому числі одного працівника на американській воєнній базі, які збирали військові інформації, пляни, адреси американців в Японії і ввесь цей матеріял передавали совєтським шпигунам, правдоподібно за гроші. Прокуратура обвинуватила усіх чотирьох в шпигунстві на користь Совєтського Союзу. Речник поліції заявив, що особливо небезпечним був працівник в бібліотеці на базі ЗСА, який мав доступ до засекречених документів, які він копіював і передавав В.В. Аксєнову, офіційному представникові совєтської торговельної комісії. Аксєнов, як повідомили газети, у поспіху покинув Японію 20-го травня цього року, мабуть також побоюючись арешту.

В АРҐЕНТИНІ ЗАСУДИЛИ Маріо Фірменіча, відомого лідера лівих підпільників, які вели боротьбу з урядом на початку 1970 років і, очевидно, займалися схопленням і мордами багатьох аргентинських громадян. Лава присяжних визнала його винним, а суддя виніс вирок доживотньої тюрми. 39-річний Фірменіч може бути виданий Бразилії, на території якої він і його організація також доконали чимало злочинів.

ПРИХИЛЬНИКИ ФІЛІППІНСЬКГО президента Коразон Акіно після парляментарних виборів, у яких більшість здобула партія презедента, не зуміли сконсолідувати своїх рядів і поділились на двоє у боротьбі за владу, тобто за провідні пости в сенаті і палаті громад. Сама К. Акіно робить розпачливі заходи, щоб помирити „противників", які не мають політичної причини до сварки, але чи її вдасться втримати їх в об'єднані, тяжко ще тепер сказати, кажуть політичні спостерігачі.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Знову 37 жертв хаосу на Близькому Сході

У минулу неділю, 17-го травня ц. р., бойовий джет Іраку типу „Ф-1 Міраж" французької продукції поцілив ракетою, що мала 384 фунти вибухового матеріялу, американський військовий корабель — фреґату „Старк". Ракета пробила величезну діру у боці фреґати і в наслідок того вибуху та спричиненої ним пожежі згинуло 37 американських моряків. Ця подія страшенне схвилювала американські державно-політичні кола і ціле американське суспільство. У Сенаті засипано запитами секретаря оборони Каспера Вайнберґера, який поспішив туди, щоб особисто поінформувати Сенат. Найбільше питань було: „Чому американський військовий корабель не боронився?" Такий запит могли ставити тільки посли чи сенатори, які не мають уявлення про різні роди збройних сил, зокрема про морську фльоту і ракети, що їх можуть перевозити літаки.

Віцеадмірал Генрі Мостін заявив у пресовому інтерв'ю, що в даному випадку капітан фреґати мав максимум одну хвилину часу на контратаку, при передумові, що фреґата була приготована на таку бойову дію. Літак типу „Ф-1 Міраж" летить у висоті 5,000 стіп над плесом моря, і може із швидкістю каменя, що паде згори, знизитися до 10-15 стіп над поверхнею моря і вистрілити ракету, яка летить із швидкістю 550-600 миль на годину. Старшина корабля, який стежив за довколишньою ситуацією, бачив літак і двічі давав гасло, утотожнюючи корабель, як американську фреґату, що береже свобідний рух нафтоналивних танкерів. Чи те гасло дійшло до відома пілота іракського літака і чи він його зрозумів — невідомо. Літак, вистреливши ракету і ствердивши, що вона поцілила корабель, відлетів у сторону Іраку. Капітан фреґати командир Бриндель оцілів. Він заявив, що не було часу на оборону. ЗСА зголосили негайно гострий протест. Президент Іраку Саддам Гуссейн переслав депешу із перепросинами та висловами жалю для жертв, запевняючи, що сталася „помилка" і що не було заміру атакувати американський корабель. Президент Реґен окремою заявою заповів, що подібне більше не повториться, бо всі американські кораблі дістали наказ, що коли вони побачать літак, який негайно не зідентифікує себе і свою місію, американський військовий корабель заатакує його перший.

Це не перша американська жертва хаосу на Близькому Сході. У квітні 1983 року 50 американців згинуло у столиці Ливану Бейруті від бомби, підкиненої під будинок амбасади ЗСА. А в жовтні того самого року 40 американських вояків згинули в головній квартирі американського війська, висланого з миролюбною місією. Близький Схід з його перманентною ізраїльсько-арабською ворожнечею є перманентною потенціяльною бочкою пороху, що кожного дня може розпалити нову воєнну пожежу, яка могла б поширитися у третю світову катастрофу. Від семи років триває війна між Іраком та Іраном, формально за панування над протокою Шат ель Араб, що ділить ці обидві країни, насправді у наслідку смертельної взаємної ж ненависти між володарем Ірану аятолою Хомейні та диктаторським президентом Іраку Гуссейном. У цій семирічній війні по обох сторонах згинуло коло 100,000 осіб, але Іракові не вдалося знищити іранський нафтовий промисл, ані теж Іранові не вдалося, всупереч кільком офензивам, зайняти столицю Іраку Багдад. Очевидно, що різні країни, які продукують зброю, користають з тієї м'ясорубки і продають зброю то одній, то другій країні.

Та іраксько-іранська війна тісно пов'язана з ізраїльсько-арабським конфліктом, бо Ірак — це арабська країна, а Іран має теократичний режим, що його звеличниками є численні мусулмани в Ливані і Сирії. Америка, як суперпотуга, не може бути „пасивною" і не цікавитися всіма тими справами, бо її неприсутність на Близькому Сході і Перській затоці використала б негайно совєтська імперія, яка намагалась би виповнити посталу пустку — ставши „протектором" поміркованих тепер і зорієнтованих на Захід арабських країн. Знову ж Ізраїль спирається не тільки на американський Уряд, але й на своїх земляків у ЗСА з їхніми величезними впливами. І тільки Америка може завести лад у тому хаосі та поставити мир на місце теперішньої війни всіх проти всіх.

Мгр Осип Губчак

ВАШІНҐТОНСЬКЕ БЕЗГЛУЗДЯ

Таким словом як деменція, по-латині — безглуздя, недоумство, два американські колюмністи Еванс і Новак у „Чикаґо Сан Таймс" схарактеризували цю атмосферу вичікування на новий детант і зустріч на вершинах. Вони пишуть, що новий детант — це вже певна річ. Президент Роналд Реґен потребує якогось нового договору з Москвою, щоб затерти ці неуспіхи і невдачі, що їх накоїли його співробітники і дорадники та хоч трохи втихомирити комунізуючих „активістів". Міхаїл Ґорбачов теж потребує якогось договору, то й бомбардує Америку все новими пропозиціями, щоб зискати час на поправу економіки, порізнити альянтів, а крім того він мусить виказатися якимись успіхами перед опозицією затвердлих комуністичних старожилів. У американській пресі була вістка, що дівоче прізвище жінки Ґорбачова звучить з-українська Титаренко і що її батько був головним дорадником Леніна і він же заплянував політику т. зв. НЕП-у, яка дала населенню деяку полегшу. Тому комуністичні старожили побоюються, що Раїса Титаренко-Ґорбачова має вплив на свого чоловіка в тому напрямі, щоб він теж відновив якийсь НЕП. Були навіть поголоски, що на неї зробили замах в часі поїздки на Кавказ.

Тут мені пригадалося таке твердження в якомусь американському журналі: „Українці це російські американці" — себто в російській хаотичній господарці доти не буде ладу, доки провід у ній не візьмуть господарні українці. Може воно й справді так... Маленький приклад: українські інженери протестували проти будови атомового реактора в Чорнобилі, бо то заблизько до густозаселеної околиці, але плянувальники з Москви поставили на своєму, а тепер обвинувачують і карають — місцевих. А як би виглядало прохарчування населення у Совєтському Союзі, коли б не було українських присадибних господарств?

Отже Ґорбачов пропонує, щоб Америка забрала свої ракети середнього засягу з Европи, а СССР забере — свої за Урал. Але ці ракети на східньому побережжі Америки нікому не загрожували б, а совєтські за Уралом могли б поцілити Лондон, а також загрожувати Пакістанові, Китаєві і навіть може Японії, і ці держави тим занепокоєні. Тому колюмніст Вілл пише, що в противагу Америка повинна свої ракети поставити на Алясці з прицілом на Сибір.

Такі досвідчені політики як Ніксон і Кіссінджер остерегли президента Реґена, що договір про ці ракети був би великою помилкою, бо без них Европа була б безборонною з огляду на величезну перевагу Совєтського Союзу в конвенційній зброї. Дозброїтися в цього роду зброю Европа не має вже часу ані змоги. Тому альянти незадоволені, а Німеччина вже заявилася проти. Дорадник Президента ген. Ровні (польського походження) також рішуче заявився проти цього договору, бо Ґорбачов дуже зручно маневрує, щоб альянтів між собою порізнити. Він пропонує взаємну інспекцію — совєти, очевидно будуть мати тоді нову нагоду розвинути нову шпигунську сітку, а яку можна мати гарантію, що вони американцям не покажуть якихсь „потьомкінських" порожніх фабрик зброї. Так бо робив Потьомкін за цариці Катерини, показував нібито заселені села, яких в дійсності не було. Америка обеззброїть Европу, а Совєтський Союз не роззброїть Куби і Нікараґуа. Шулц порушував ці справи в Москві, але все одно дістав відповідь — „нєт". Чи він дуже на Москву натискав чи тільки злегенька, не знаємо, але ми пам'ятаємо його поступування в трагічній справі нашого нещасного Медведя...

Колюмністи Еванс і Новак в дальшому пишуть, що СССР може забере свої ракети, але він вже десь має якісь укриті ракети і припускають, що число їх може досягати чотири сотні.

Отже вже готовий обман, згідно зі словами Леніна, що повчав своїх послідовників, що договори є тимчасові, а „ви є досить хитрі, щоб обманути навіть чорта". Захід не знає, що Москва ніколи не зречеться своїх плянів панування над світом, йдучи за гаслом: „Совєт на цєлий свєт, ілі совєта нєт".

Є в Америці люди, які розуміють небезпеку, як от ген. Ровні і теж командант збройних сил НАТО в Европі, який просто з моста називає той договір в справі ракет — поганим договором, але що ж — їх не слухають... І тому можемо припускати, що з цього договору може прийти ще щось гірше як Ялта. І мимохіть приходять на думку Шевченкові слова: „Та не однаково мені Як Україну злії люди Присплять, лукаві, і в огні Її окраденую, збудять... Ох, не однаково мені". Це стосувалося і ще й сьогодні стосується до України, але, не дай Господи, щоб воно нині мало стосуватись і до Америки.

Василь Витвицький

СТО ВИПУСКІВ КИЇВСЬКОЇ „МУЗИКИ"

II.

На мою думку, особи чи установи, які мають останнє слово в питаннях закордонних мистецьких виступів, повинні дозволити згаданому квартетові включати українську музику під час його концертових виїздів, або — не вживати імени Миколи Лисенка у його назві.

Коли мова про контакти зі закордоном, то треба заторкнути ще одне питання, а саме справу інформації про те, що діється в музичному світі поза межами СССР. Це й є одна з основних функцій кожного музичного журналу, де б він не появлявся. Тим часом київська „Музика" відмежована від музичного світу повністю. Як не дивно, а вона не інформує своїх читачів навіть про те, що дієтся у найближчих сусідів. Такі, наприклад, інтернаціональні фестивалі сьогочасної музики в Польщі т. зв. Варшавські осені проходять уже тридцять років без будь-якого відгомону. Читачі „Музики" не мали змоги довідатися навіть про те, що в програмах варшавських фестивалів тут і там виконувалися твори сьогочасних українських композиторів Мирослава Скорика, Леоніда Грабовського, Валентина Сильвестрова та Євгена Станковича. Мимоходом кажучи, музичні зв'язки між Києвом і Варшавою дуже спорадичні і скупі. Як з цього виходило б, „всевидяще око" в Москві не бажає собі польсько-українських контактів навіть на такій невинній площині, як музика.

Відзначаючи появу особливого сотого випуску, редакція „Музики" написала про замітні досягнення першої сотні своїх чисел та про три тисячі чотириста сторінок заповнених цінними музичними матеріялами. В цьому багато правди, все таки не дасться заперечити, що з журналом не все гаразд. Про це, між іншим, — з математичною точністю говорить його тираж. Видане на початку 1970 року перше число „Музики" появилося тиражем 10,600 примірників. Попит на журнал мусів бути великий, так, що тираж довелося підносити з кожним наступним випуском. На початку 1971 року наклад був уже 15,000, знову ж роки 1972, 1973 і початок 1974 піднеслися аж до 20,000 примірників. На жаль, від того часу з малими ваганнями тираж постійно спадає вниз. Ювілейне, тобто соте число впало аж до 9,680 примірників.

Які причини такого невідрадного явища? Їх кілька. Первородною причиною є сама поява журналу, який виходить раз на два місяці. Така поява непогана для наукових, чи популярно-наукових видань, зате вона ніяк не годиться для музичного журналу. Йому треба постійно тримати руку на пульсації музичного життя, треба інформувати, оцінювати, навчати, заохочувати. Для цієї мети одномісячна поява є просто необхідністю. Велика шкода, що Києву не дано цієї можливости, тоді, як у Москві від десятиліть реґулярно і безперебійно появляється російськомовний музичний журнал кожного місяця.

При тому є ще й яскрава нерівність в об'ємі обох журналів: український на протязі двох місяців приносить 32 сторінки, російський в тому самому часі дає своїм читачам два випуски по 150 сторінок, тобто разом 300 сторінок. Як бачимо, це й є один з прикладів практичного застосування кличів про „рівність і братерство".

При щомісячній появі і при такому числі сторінок редакція журналу „Советская Музыка" має до свого розпорядження великий засяг тем і чимало місця, на якому можна розмахнутися. Така, наприклад, стаття Д. Рабіновича „Володимир Горовіц і російська піяністична традиція" (С. М. лютий, 1978) простяглася на повних 12 сторінок журналу. На таке широке трактування тем київська „Музика" не може собі дозволити не тільки тоді, коли мова про музик-виконавців, але й тоді, коли темою є найвизначніші з-поміж композиторів. В додатку до цього „Музиці" доводиться присвячувати багато уваги і місця історичним та біографічним матеріялам зв'язаним з російською музикою. Навіть ті дві, чи три сторінки, що появляються у кожному числі надто часто заповняє музика російських композиторів з текстом писаним російською мовою. Дивлячись на ці сторінки, пригадуються слова колишнього царського наставника над польським шкільництвом у Варшаві. Сто років тому він залюбки говорив і повторяв: „Невдовзі матері - польки будуть співати дітям російські колискові пісні".

Іншою, проте, не менше дошкульною справою є те, що в київському журналі надто багато місця присвячується офіційним партійно-політичним проблемам і подіям, всяким з'їздам, річницям, святам перемоги, тощо. Це ледве чи потрібно, бо читачі знаходять аж надто багато цього пропаґандивного матеріялу у щоденній і щотижневій пресі. Те саме можна сказати й про надто велику увагу до самодіяльних музичних проявів. Віддавати цілі сторінки журналу музичним подіям того, чи іншого села або містечка не слід. Це справа льокальних періодичних видань, чи врешті таких газет, як „Культура і життя".

При нагоді появи сотого випуску „Музики" в редакційній статті читаємо: „Редакція покликана сприяти плідному розвиткові найбільше перспективних творчих тенденцій, виявляти і всебічно підтримувати нові починання, спрямовані на подолання інертності, сірості, байдужості".

При такій настанові можна тільки висловити редакції побажання якнайбільшого успіху. Особливо під теперішню пору, коли в Україні зростає затурбовання станом рідної мови у школах, установах і в щоденному побуті, є підстави сподіватися, що ця турбота проявиться й на полі музики. Тоді й київська „Музика" могтиме краще сповняти завдання, до яких вона покликана.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Дві весняні імпрези в УІА

Концерт 28-го березня в Українському Інституті Америки реклямовано, як виступ „молодих мистців" і був він цікавий та навіть заля заповнена. Проте не всіх солістів концерту можна назвати вже мистцями. Цього ступеня дійняла, без сумніву, молода скрипалька Меланія Купчинська.

Орест Гарасимчук розпочав концерт чудовою і нелегкою фортепіяновою композицією Косенка „Пасакалья" ґ-моль. Він якось опанував її пам'ятево, але з мистецького боку виконання було ще досить далеке від переконливости. Мистецтво піянізму не приходить до людини самочинно, з повітря. Навіть при особистих спосібностях його треба здобувати систематичною, наполегливою і безконечною працею.

Сопрано Ліда Гаврилюк, яка влітку на Союзівці зовсім добре виходила в піснях легкого жанру, тут не мала особливого щастя з поважними композиціями. Не тільки добір деяких пісень не був підхожий („Як почуєш вночі" Степового), але й голосово, інтонаційно та ритмічно їй не повезло. Звичайно, що тут і хвилювання грало важливу ролю, проте його в великій мірі треба таки опанувати. Дещо краще вдалось їй „Розвійтеся з вітром" Степового, слова Франка. Мабуть, Ліді доцільніше було б залишитися при розваговому жанрі музики. І дикція у неї непогана.

Меццо-сопрано Калина Чолган має гарну, темну барву голосу (щоб тільки вона її не змінила). Щодо постановки голосу, то вона в щасливому положенні, бо знаходиться на правильній дорозі. Отже, їй тепер треба вважати, щоб не збитись на манівці, працювати вперто далі над розвоєм верхніх і долішніх тонів та виучувати репертуар. І в жаден спосіб не можна в пісні пропустити фразу („Тече вода в синє море" Степового). „Утоптала стежечку", ще раз Степового, слова Шевченка, була виконана бездоганно. Цей голос має дані навіть на кар'єру. Але дует Ліди і Калини в пісні Степового „Не цвітуть квіти зимою" не вдався через нечистоту тонів у співі.

Прикрасою концерту була Меланія Купчинська. Її та інших супроводила на фортепіяні Леслі Сиксфайн. „Українська рапсодія", мабуть вперше виконана в Ню Йорку, полонила слухачів. Тон Меланії на скрипці — м'який, шовковий, чаруючий, а передусім глибоко чутливий. У кількох приємних речах Р. Придаткевича, як „Янічок" чи „Козацький танець" доказала Меланія, що вона скрипалька високої кляси. Цікаво, як простелиться цій молодій мисткині приманливий, та нелегкий мистецький шлях? Дуже побажано було б послухати її гри, якнайчастіше в Ню Йорку на наших імпрезах, а теж у її індивідуальному концерті.

Публіка не щадила оплесків усім, хто виступав у цьому концерті, але горою була гра Меланії.

Небувалий пополудень гумору

У неділю 3-го травня, в УІА була зовсім виїмкова в нас імпреза, а саме вельми успішний вияв українського гумору, що його передав нам пришелець з України, Зіновій Маренець. Його дружина Ганна Маренець допомогла йому в виконанні програми своїм сопрановим голосом деяких пісень. Був навіть їхній дует. Відомо, що після прибуття з України, точніше зі Львова, Маренці замешкали в Чикаґо.

Великий актор-гуморист Й. Гірняк затих у сутінках свого довголіття, замовк наш сміх із відходом у кращий світ І. Ікера-Керницького та М. Понеділка. Пустка ця була нестерпна. Та, на щастя, виринув новий сміхотворець, власне З. Маренець. Він безумовно вартий, щоб його послухати та безтурботно розвеселитись. Що ж варта українська людина без сміху? Адже сміх — це есенція життя.

Вперше почув я Зіновія торік на одному фестивалі в Торонто і він полонив мене своїми іскристими дотепами. Виконує він їх природно, з тонкою мистецькою характеристикою і щирістю. Побував вів зі своїми дотепами і гумором майже в усіх наших поважніших осередках скупчення; навіть по кілька разів. Та, дивним дивом, ще ні разу не запрошено його до Ню Йорку. Прикро, що великий Ню Йорк отак часом потрапить пасти задніх. Ось і тепер публіки в Інституті було зовсім обмаль. Як це розуміти? Та ж кожний начитався у пресі про виступи Маренців, то хіба не цікаво піти відпружитись у каскадах щирого сміху? Адже так мало тієї веселости в сірині буднів нашого життя на чужині. А з жартів Маренця ви мусите реготатись навіть як у вас незворушливе, кам'яне серце. Він оживить його, бо дотепи Маренця торкаються кожної ділянки нашого побуту. Особливо досконала його сатира з-поза залізної завіси.

Крім дотепів, він ще і рецитує свої власні поезії. Він не має амбіції перевищити талантом Антонича чи Симоненка, проте в цих його віршах є глибина, добірна мова та лірична зворушливість, головно коли вони патріотичного напрямку, про поневолену Україну. Таке зрізничкування програми чинить імпрезу ширшою діяпазоном. Захлинаючись від сміху, публіка оплескувала виступ Маренців сердечно. Сподіваємось, що десь знову почуємо їх у Ню Йорку, але тим разом їх послухає куди численніша публіка.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Пилип Демус

МИ БАЧИЛИ УКРАЇНСЬКУ БРАЗИЛІЮ

IV.

Ідемо дальше вулицями міста. Поблизу велике забудування, це щоденна мішана школа з португальською програмою навчання, під зарядом українських Сестер Служебниць. Більшість дітей — це українці. При школі є суботня школа українознавства, як також гуртожиток для дівчат бідних родин з околиці. Ось побачили ми групу дівчат з відрами, мітлами, тріпають килими. Сестра Доната, директорка школи, вияснює, що це діти, яких батьки не можуть платити за навчання, то вони таким способом відробляють працею за навчання.

Заходимо до кляс. Загальна чистота може послужити прикладом для багатьох бразилійців і для самого материка - Португалії. Далі сестра Доната пояснює, що Колеґія Непорочної Діви Марії, як офіційно називають школу, не має жодних субсидій, це приватна школа й від уряду вона не має допомоги. Утримується тільки за оплати заможних батьків, а інші з околиць допомагають довозом харчів чи відробляють працею. Гурток дівчат, що їх зібрала настоятелька, хоч і неприготований, заспівав нам прекрасно кілька українських пісень. Ще досьогодні звучать нам в ушах слова однієї пісні, яку майже кожний гурток співав: „Казала мені мати свій народ все кохати, ту славну Україну любити до загину".

Того вечора нас гостили вечерею-бенкетом громадяни міста, сестри та провідники установ у парафіяльному домі. Цей дім — це новий осяг громади, з чого вона дуже горда. Будували його 19 років і щойно в липні 1986 року відкрили. На гостині був присутній посадник міста-українець, а також голова Хліборобського клюбу Діонізій Опушкевич. У довгій дискусії ми порушили різні проблеми Земельного комітету, питання зубожілого селянства на колоніях, включно з можливостями зміни їх місця теперішнього перебування. Порушували ми також справу аграрного фонду, авторами якого є деякі українці, громадяни ЗСА. Пан Опушкевич виявив у цій справі свої погляди.

Відколи заснувався Земельний комітет, — говорив п. Опушкевич, — наші селяни не мусять позичати грошей у банку. Перед тим банки мали контролю над зібраним зерном, і хлібороб був офіційно від банку залежний. Українські земельні комітети побудували зернові маґазини і селянин має можливість продати свій продукт за кращу ціну. В справі закупу нової землі й переселення туди без — або малоземельних ... пан Опушкевич сумнівається щодо позитивних результатів такої акції. Він казав, що як на 10 господарств залишиться один господар, то це дає нам певну запоруку. Отже, українська молода людина вже не дуже зацікавлена працею на землі. Причиною цього є часто психологічний характер. А з другого боку люди, що вже роками перебувають на своїх місцях, закліматизувалися, пустили корінь у ґрунт, знали один одного, витворили вже собі особливе середовище. Крім цього церква й школа мають тут рішальне слово. Тому він воліє залишитися на гіршому, але знайомому місці, ніж іти на краще, але незнане.

Було також під час вечері багато промов. Підкреслювали, що через контакти українці віднайшли одні одних, зблизилися і собі взаємно допомагають. Ми познайомилися на цій вечері з головою й представницями Апостольства молитви при парафії св. Йосафата. Це надзвичайно віддані жінки, їх праця харитативна, помагають бідним, доглядають хворих і таких, що вже не зводяться з постелі.

І нарешті третього дня ми вибралися таки старим автобусом в гори, 75 кілометрів від Прудентополя. Дорога була дещо краща від старих наших польових доріг у Галичині. За весь час подорожі минуло нас тільки одне авто. Це показує, що тут автомобільного руху немає. Автобус сопів, стогнав, а врешті застряг і став. Ми думали, що буде клопіт, бо довкола джунґлі, але водій із своїм досвідом дав собі якось раду, і ми, хоч помалу, зачали спинатися дальше вгору.

На колонії чекали на нас шкільні діти, хлопці і дівчата, кожне з трояндою в руці, і знов почули ми українську пісню. Учителька нас поінформувала, що є 30 дітей українців, а тільки троє не українці. Це публічна школа, учительку оплачує держава, тому й викладова мова португальська. Українська мова є обов'язкова. Релігію та спів вчать також українською мовою. Всі учительки дуже привітні та радо дають пояснення. На питання, яка в них розговірна мова в приватному житті, відповіли: звичайно, що українська! Це ж третє-четверте покоління! Постукали ми до сусідньої хати. Відчинила нам молода жінка, мати трьох дітей. Вона — полька, чоловік — українець. Діти ходять до української школи.

Хата скромна, але чиста. Водопроводу в хаті немає, жінка вдова, живе на пенсії, скупо, але в'яже кінці. Недалеко батьки померлого чоловіка, маються краще. Звідти можна було бачити великі латки спалених джунґлів на схилах гір. Це завойовання — освоєння нової землі. Тієї землі не орють, а лишають коріння в землі. Обробляють землю руками. Не орють тому, що найближча буря змила б усю почву, а коріння якраз помагає затримати ту почву на місці. Це ж стрімкі схили гір. Земля пухка, за всі століття листя перегнивало й робило землю біологічно більше придатною для оброблення. Праця тяжка й вимагає багато робочих рук. „Тепер наша людина має хліб, а було гірше", — сказав нам священик у тій школі.

Закінчення буде.

СТОРІНКА СЕНЬЙОРІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Володимир Барагура

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І ЙОГО СЕНЬЙОРИ

Головною турботою з'їздів Об'єднання Сеньйорів Українського Народного Союзу було, є й буде клопотання про найбільш пекучу потребу людей старшого віку — мати запевнене вигідне й приступ не ціною приміщення, де люди, які ввійшли в „осінь" свого життя, могли б в своєму гурті провести спокійно останні роки свого життя.

Хоч ці заходи ОСУНС увінчалися тільки уламковим, мініятюрним успіхом-побудовою кількакімнатного домику на Союзівці, а прогнози й перспективи задовільної розв'язки цієї життьової проблеми й конечности невеликі, всетаки з'їзди сеньйорів не втрачають своєї притягальної сили й є необхідними для людей похилого віку.

Людина своєю природою є суспільним створінням („animal sociale"), яке відчуває невідхильну потребу й бажання зустрічатися з своїми ровесниками, погуторити з ними, обмінятися думками, відновити й затіснити вузли раннього знайомства, знайти нових друзів, розважитися, скріпити власне самопочуття й переконатися, що людина не самотня, але в гурті людей із подібними проблемами, зацікавленнями, радощами й турботами та смутками. Не зашкодить навіть інколи в міру поспорити... Це важливе, головно для людей одиноких, безродинних, чи поселених в околицях або місцевостях, де немає земляків.

Завдяки УНС і управі Союзівки сеньйори цієї забезпеченево-громадської установи мають змогу в межах своєї фінансової спроможности провести кілька приємних, безтурботних, незабутніх днів серед чудової під-гірської природи на терені оселі, яка здобула собі назву „клаптика української землі".

Програма з'їздів завжди складена так, що є час на ділові наради, на інтелектуальну й розвагово-мистецьку частини, на товариські зустрічі при ватрі, на прогулянках, на терені Союзівки, на її алеях, доріжках, лавках, романтичних закутках, відвідинах у кімнатах, зустрічах у вітальні, бібліотеці, в „барі", чи при столиках у їдальні. Є теж духово- релігійна опіка в недалекій церкві.

Тут є нагода зустрінутися різним віковим прошаркам сеньйорського люду — найстаршим віком сеньйорам-ветеранам із молодшими річниками або новоспеченими пенсіонерами, які вносять із собою свіжий подих, нові задуми, свіжі ідеї та шукають нових шляхів і засобів їх розв'язки.

Тут стрічаються різні категорії іміґрантів — від найдавніших піонерів з-поміж нашої заробіткової іміґрації, яка в найтяжчих життьових умовах зуміла зберегти свою національну свідомість („етнічну ідентичність") та залишити по собі багаті духовні надбання та матеріяльні здобутки, поклавши тверді, незрушимі підвалини під дальшу будову нашого національного життя своїми наступниками, якими були іміґранти після Визвольних Змагань, а згодом „новоприбулі" після Другої світової війни, врешті найновіші пришельці, що одинцем, або групами продістаються до країн вільного світу, щоб не лише знайти тут сприятливі умовини кращого особисто родинного життя, але й щоб внести свій вклад у життя спільноти під кутом майбутнього. Бо кожна, навіть найменша цеглина, має свою вартість.

Найбільше признання належиться давнім іміґрантам-піонерам, які, створивши заморську фортецю нашого національного життя УНС, промостили шлях своїм наступникам у міру своїх спроможностей, не зважаючи на свій соціо-економічний стан, освіту, різниці віровизнання, розговірну мову. Їхнє колишнє зусилля вможливило тепер зорганізувати Об'єднання Сеньйорів УНС.

З'їзди союзових сеньйорів свідчать також про їхню пов'язаність з „Батьком-Союзом" і про їхнє почуття вдячности до установи, членами якої вони стали з обопільною користю — для себе й для УНС. Це так, як у родині, розкинені члени якої відчувають невідкличну потребу бодай час від часу зустрітися чи то з нагоди рокових свят, чи родинних подій.

Тому, не зважаючи на тимчасові скромні досягнення в ділянці житлових приміщень і не спускаючи з ока цієї пекучої потреби, шукаймо в наших сеньйорських зустрічах світлих, будуючих моментів, які внесуть промені вдоволення, радости й утіхи в монотонію щоденного турботного життя.

Цю пов'язаність із УНС сеньйори можуть здійснювати кількома шляхами: відновленням власного забезпечення, продовжуванням активної приналежности до УНС, пропагуванням користей, які дає приналежність до УНС так особистих, як і для суспільства, приєднуванням нових членів з-поміж власної родини і з-поміж знайомих.

На зустрічі подаймо собі руки, бо ми діти однієї національної спільности, за долю якої несемо співвідповідальність перед історією, перед нашими предками й перед майбутніми поколіннями.

Степан Куропась
Голова Об'єднання
Сеньйорів УНС

ЧИ СПОВНИЛИСЯ НАДІЇ СЕНЬЙОРІВ УНС?

На це питання можна відповісти подвійно — так і ні. Так — бо УНС згідно з другою точкою інкорпорації старався створити й утримувати „Дім сеньйорів" та дбати про відпочинкові, спортові, культурні, розвагові й вакаційні приміщення для членів. До Першої світової війни УНС зростав, а його членами були здебільша молоді люди й їм такої опіки не було треба. Лемки в стейті Пенсильвенія добували вугілля й займалися фармерством, а замість вакацій працювали шість, ба навіть сім днів у тижні. Вони не мали вакацій на Лемківщині й не відчували їх потреби і в Америці.

Між двома світовими війнами ситуація не стала кращою. Хоч Америка зміняла спосіб і стиль життя, хоч робітництво організувалося в унії, які скоротили робочі дні й зменшили скількість годин заробітної праці, то консервативний український елемент, який складався з заробітничої еміґації та й УНС не думали про другу точку інкорпорації, тобто про опіку на сеньйорами. Люди працювали в кращих умовах, старілися без вакацій, були здані на власні ощадности й на ласку дітей, які були „інші" від теперішніх, а дітям помагали ще й унуки. Єдиним дозвіллям, яке вони мали, це були пікніки та фестини під відкритим небом на лоні природи.

Така ситуація основно змінилася з прибуттям нової т.зв. політичної еміґрації. Провідники нових пришельців бажали зміни та іншого способу життя й виховання молоді. Коли „старий" еміґрант мав кілька вільних днів від праці, то „пейнтував" хату, чистив докорінно житлові приміщення внутрі і знадвору. Молодь по скінченні середньої школи („гай скул") починала працювати, дехто йшов на вищі студії, які батьки оплачували.

Щоб частинно задовольнити нову громаду новоприбулих, УНС за фонди, зібрані на „Захист старців" закупив Союзівку, доклавши значну суму до готівки, яка була на конті „Захисту".

Одного року в березні під час контролі члени Екзекутиви й Контрольної Комісії бродили снігами й оглядали об'єкти, що були на продаж. Знайшли на мапі Кергонксон. Вже першого року Союзівку зайняли пластуни й діти „Лісових Чортів" вичистили деякі доми та ліс, віднайшли тут гору „Маківку" і проклали до неї три доріженьки. На жаль, Пласт, купив свою оселю, але залишив по собі добре ім'я і дороговказ що й як треба робити.

Головний предсідник УНС Дмитро Галичин завжди говорив, що „ми купили собі потрібний клопіт". І так Союзівка стала потрібним пристановищем для молоді. Свої претенсії до неї зголосили теж сеньйори. Вже тринадцять років вони мають тут свої з'їзди і, як бачимо зі звітів рекордового секретаря, вони, тобто „бабці й дідусі" записують своє насліддя в члени і точно вплачують свої внески, бо такий їхній життьовий вишкіл.

Вже тринадцять років Об'єднання Сеньйорів УНС натискає на УНС і каже: „Зробіть уже раз те, що обіцяли". Колишній головний предсідник Йосип Лисогір сказав раз на зборах об'єднання: „дайте мені список імен 200 осіб, які бажали б замешкати на Союзівці, то до одного року тут постане оселя сеньйорів". Нічого з того не вийшло. Аплікації, які оба предсідники (Лисогір і Флис) вносили до федерального уряду про фонди, не дали позитивних наслідків. Чому вийшло в Дітройті? Чому „Лемко дім" для старших у Балтиморі отримав федеральні фонди? Видно, УНС не мав потрібних зв'язків.

Але УНС не здався і вирішив власними силами й фондами збудувати колонію для сеньйорів. Купив від НТШ 50 акрів землі для здійснення задуму. Однак інженери-експерти будови домів і кондомініюмів ствердили, що солідний скельний шар є великою перешкодою, бо ціна будівель буде непередбачливо висока. Отже так, як в опері „Запорожець за Дунаєм" — козак бачив султана і не бачив...

Є початок, а саме дім з 11 кімнат. І так надії сеньйорів сповнилися й ніби маємо початок і площу а що дальше зробить УНС, це буде темою нарад з'їзду сеньйорів. Цей з'їзд почнеться офіційно у понеділок 15-го червня, а реєстрація відбуватиметься вже в неділю 14-го червня, по полудні.

Маємо клопіт і лихо, але сказав Тарас Шевченко: „Не все лихо попереду знати". Треба сподіватись!

Володимир Барагура

Чи справді прірва поміж поколіннями — старшим і молодшим?

Акутальним у нас є питання прірви, яка буцімто існує поміж старшими і молодшими поколіннями. Насправді це зовсім не нова проблема, тільки, може в тутешніх життьових умовинах, вона виступає в виразнішій та гострішій формі через те, що в інших обставинах зростало старше покоління, а в зовсім інших зростає молодий накоренок. Тому проти себе стануло дві різні ментальності й у наслідок цього різний підхід до цих самих життьових проявів набрав більш виразистих і сильніше чуттєво наснажених форм, які підкреслюють розбіжності, зате притишують подібності. З того випливають розходження й замість зговорення, шукання компромісу, узгодження, взаємодоповнення та конкретної позитивної дії, діялог поміж двома сторонами обмежується до надміру критицизму з головною увагою, зверненою на неґативи.

Насправді проблема „прірви" поміж двома поколіннями така давня, як давній людський рід, хоч упродовж віків вона стала змінливою й виступає в різних формах, видах і натузі. У первісних суспільствах вона була мало помітна, але з розвитком культури й цивілізації, з наростанням світоглядово-життьової філософії й нових ідеологій, із поступом науки, технології, зі змінами соціо-економічних умовин та політично-державних устроїв та з переоцінкою життьових вартостей, питання „прірви" набрало щораз виразніших форм, а її проблематика поширювалася, поглиблювалася й різничкувалася. Ця „прірва" існує в усіх суспільствах світу.

Поділ і різниці між поколіннями, що доводять до „прірви", це явище і процес пратаманні людській природі. Вони випливають із біологічного закону людського існування в найширшому значенні, тобто не тільки в фізичному розумінні, але й у психоінтелектуальному аспекті. Це існування наче безперервний ланцюг, складений із окремих ланок, що його творять індивідуальні люди, чи цілі суспільства цього самого вікового періоду, які вимирають, а на їх місце народжуються й виростають нові люди й нове суспільство, яке згодом теж відживає, щоб зробити місце новим поколінням, новим ідеям, свіжим концепціям і вартостям. І так у безкінечність — одне кільце людсього ланцюга зачепляє за друге у безперебійному русі.

Такий процес відбувається і в сучаному суспільстві на поселеннях. Старше покоління, яке колись було молоде та мало проблеми з своїм попереднім поколінням і яке жило своїм стилем, своїми ідеями, концепціями і практичним їх здійснюванням, сходить із життьової сцени, а на його місце поволі проходить молода зміна з новим підходом до життя, який не завжди співзвучний із ідеями попереднього покоління. Це й є причиною конфліктів і зударів обох поколінь, не зважаючи на те, що позитивні здобутки обох сторін зазублюються і просякають себе взаємно та приносять позитивні наслідки. Бо людська праця, зусилля, дерзання ніколи не йдуть намарне, інакше не було б поступу й тяглости в житті людства, окремих суспільств і націй.

У цьому взаємному прониканні з'єднуються з собою окремі ланки безперервного ланцюга людського буття. Нехай тільки одне кільце прорветься, людське життя опиниться в застої і зайде потреба починати наново.

Тому не дивімся з острахом і не розцінюймо неґативно різниць у підході до життьових явищ і їх розв'язки двома поколіннями. Кожне з них вкладе свої позитиви в скарбницю життя нашого народу. Бо кожна людина, кожне суспільство, кожний нарід має виконати якусь життьову місію, життьове покликання й післанництво в часі свого перебування на землі. І кожне наступне покоління зобов'язане перебрати це насліддя і збагатити його своїм вкладом, щоб передати нові здобутки наступникам і так у безкінечність.

Ми старше покоління, не журімся, мовляв, ми не виконали накладеного на нас Провидінням обов'язку супроти своєї спільноти. Не турбуймося, що без нас молоде покоління буде безрадне і неспроможне розв'язати проблем, які виринуть перед ним. Воно напевно „знайде себе" і зуміє на свій, інший від нашого, лад виконати свій обов'язок і передати труд свого життя наступникам.

Не тривожмося, що після нашого відходу ланцюг життя нашої спільноти увірветься. Він напевно збагачуватиметься новими ланками і з кожним новим поколінням кріпшатиме в горнилі горючих любов'ю сердець тих, хто відповідальний за його нерозривність.

І ми, сеньйори УНС в „золотій осені" свого життя можемо з почуттям вдоволення дивитися на плоди нашої праці та спокійно провести останні роки нашого дочасного життя в свідомості чесно виконаного обов'язку супроти народу й батьківщини.

ФРАҐМЕНТИ З ПОПЕРЕДНІХ З'ЇЗДІВ ОСУНС НА СОЮЗІВЦІ



Стоять зліва: Семен Михайлишин, Галина Носковська-Гірняк, Ярослав Падох, Маріон Кушнір-Бурбелла, Степан Куропась, Марія Демидчук-Чучман, Володимир Савчак.



За головним столом: о. д-р Богдан Волошин, Маріон Бурбелла — дама бенкету, Степан Куропась — маїстер церемонії.

Володимир Барагура

„Золота осінь" і „зів'яле листя" в житті літніх людей

„З журбою радість обнялася"...
О. Олесь

Відомою є анекдота про двох чоловіків, перед якими стояла пляшка з вихиленим до половини алькоголем. Оптиміст казав: — Як гарно! Пляшка ще пів-повна. Песиміст бідкався: — Яка шкода! Пляшка вже пів-порожня!

Таке і з людським життям у похилому віці. Для одних цей кінцевий період життя, це „золота осінь", для інших — „зів'яле листя". Хто дожив старшого віку в здоров'ї в колі роди-

(Закінчення на стор. 6)

Шпитальні переживання сеньйора

Трохи сумне, трохи комічне, але правдиве. Нашій сеньйор-ситизенській братії та сестрії, з таких чи інших причин, доводиться деколи побувати у шпиталі. Для новика чи новички цей побут може бути повний несподіванок. Навчений власним досвідом хочу поділитися з вами, дорогі Сеньйори й Сеньйорки декількома спостереженнями.

При вступі привітає вас громадка осіб у білих халатах. Вам може здаватися, що це делеґація вийшла привітати вас на вічному поселенні. З радістю подумаєте, що скінчилися ваші життєйські клопоти, податки, національні драчки, дискусії та заяви УККА і УК - Ради. Але ваша радість передчасна. Ці білохалатники — це медична обслуга і коли вони візьмуться до вас, то вам ще довго прийдеться по цьому світу валятись. Голками, шпильками вас обшпигають, неодну крапельку крови із вас виточать, а тоді вже зовсім знеможеного покладуть в ліжко. А те все буде зроблено з лагідною усмішкою на лиці. Але ви не дуже-то довіряйте тій усмішці, бо під нею може укриватися тверда рука, яка нераз примусить вас тяжко застогнати.

Навіть, як ви вже встанете на власні ноги — ваші клопоти ще не скінчені. Тоді можуть початися перевірки, чи недуга не пошкодила вам клепки в голові. Психіятри, психологи та інші „гедшрінкери" засиплють вас різними питаннями і від ваших відповідей залежатиме, чи безпечно пустити вас між людей. Наприклад, що це значить, що такий-то „батько народу" при такій-то оказії хопився як Пилип з конопель?" Кожний учень та учениця „Рідної Школи" знає значення тих слів, але ви, підо впливом газетних звеличувань цього „батька народу" може скажете, що це означає велике признання для нього і тим закваліфікуєте себе до дому варіятів. Тому вже тепер не пошкодить позичити собі дещо „хлопського розуму" від Гриця Зозулі. Цей „хлопський розум" може вивести вас із неодного клопоту.

До побачення на Союзівці.

С. М.

М. С. — член нашого Об'єднання Степан Микита, який вважає себе нерідним стрийком „Лиса Микити", в якому співпрацює як гуморист, нещодавно занедужав і опинився в шпиталі. Богу дякувати, він швидко видужує й, як бачимо, гумор його не опускає, а сміх, це ознака здоров'я. Бажаємо сеньйорові М. С. видужати повністю якнайвидше!

Михайло Качалуба

Старість

Скиглить десь старість недалеко,
пригадує літа мені;
та я її сюди не ' икав.
у мене ціль ще превелика —
співати юності пісні,
нектар збирати із бджілками,
пестити квіти, трави лук,
із внуками бродить полями,
сміятись з ними — малюками
на кожний скок, на кожний звук,
вести вечірні ще розмови
зі зорями, як місяць спить,
то слухать шелесту діброви
в тумані сіро-кольоровім,
де потічок собі журчить...
То у гурті цілородиннім
співати з рідних піль пісні,
або вести мою дружину,
в бузку кадилі та ясмину,
на прогулянки весняні.
То плакати разом з братами
моїми рідними ген там там —
у рідним краю, за дротами;
в бою нерівнім з ворогами
вони не коряться катам.
Ні, я не слухаю старіння.
Нехай воно собі скиглить,
злегшаю хворим я терпіння
й товчу життя мого каміння
та славлю бога кожну мить.

Микавка

Сеньйорські клопоти

Плачем плачу,
Кричу криком,
Сміюсь сміхом —
Так б'юсь з лихом!

Трохи чую,
Їм губами,
Користуюсь
Палицями...



П'ю маслянку
Не горілку,
Все купую
За готівку.

Увійшло вже
У рутину
Заживати
Медицину.

Ліків маю
„До холери"
Більшість коштом
„Медікери"
ЛИШ ОДНОГО
ПРОШУ В БОГА
ЩОБ НЕ БУЛО
„ГІРШ НІЖ ВЧОРА".

ПРОГРАМА

Тринадцятого З'їзду Об'єднання Сеньйорів УНСоюзу в днях 14-19 червня 1987.

Неділя, 14-го червня:	
3:00 — 6:00 по полудні	Реєстрація.
6:00 увечері	Вечеря. Будьмо знайомі.
Понеділок, 15-го червня:	
8:00 — 9:00 вранці	Служба Божа в намірені живих і померлих членів Об'єднання.
11:00 перед полуднем	Відкриття З'їзду, Вибір Президії і Комісії (Верифікаційної, Номінаційної та Резолюційної).
1:00 — 3:00 по полудні	Обідова перерва.
3:00 — 6:00 увечері	Відчитання та прийняття протоколу з попереднього З'їзду. Звіти Управи та Контрольної Комісії, Запити та дискусія над звітами.
6:00 увечері	Вечеря.
Вівторок, 16-го червня:	
10:00 — 12:00 перед полуднем	Продовження дискусії та внески.
12:00 — 3:00 по полудні	Обідова перерва.
3:00 — 6:00 по полудні	Вибір Управи, Контрольної Комісії та Товариського Суду.
6:00 увечері	Вечеря.
7:00 увечері	Ватра.
Середа, 17-го червня:	
9:00 вранці	Цілоденна прогулянка автобусом.
Четвер, 18-го червня:	
10:00 перед полуднем	Реферат д-ра Романа Борковського на тему: „Від Константина Великого до Володимира Великого, — розвиток і поширення християнства в першому тисячолітті.
12:00 — 3:00 по полудні	Обідова перерва.
3:00 по полудні	Зустріч із президентом УНСоюзу д-ром Іваном Флисом.
6:00 увечері	БЕНКЕТ з мистецькою програмою. Танці.
П'ятниця, 19-го червня:	
10:00 — 12:00 перед полуднем	Підсумки нарад. Схвалення резолюцій. Закриття З'їзду.
1:00	Прощальний обід.

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ч. 24 ТРАВЕНЬ 1987 РІК

ВИСТАВКА „СВІТ КУРИЛИКА"

Від 8 березня до 3 травня 1987 року в Музеї з великим успіхом відбулася виставка 32 картин Курилика. Куратор виставки — Джовн Меррі, канадський мистецтвознавець, директор мистецької галерії в місті Ошава. Від 15 травня до 30 червня виставка перебуватиме в Українському Інституті Модерного Мистецтва в Чікаго, а від 19 вересня до 19 жовтня в мистецькій галерії в Ошаві.

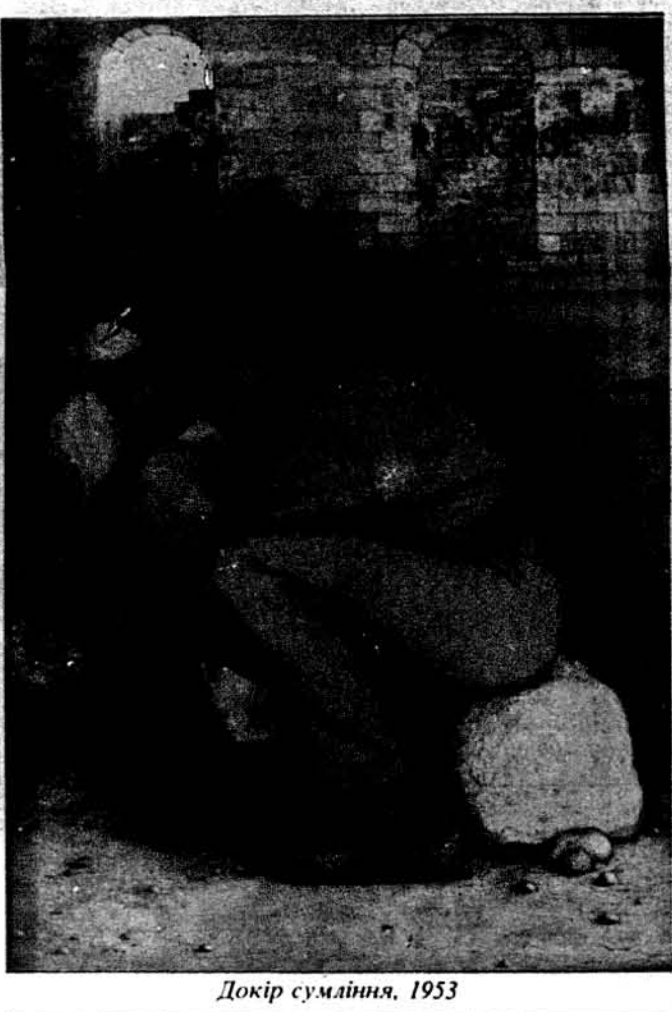


Загальний вигляд виставки „Світ Курилика"

Василь Курилик є один з тих українців, що народилися на фермі у преріях Канади, а увійшли до модерного урбаністичного світу.



Замерзлі вікна і хлопець у молитві, 1961



Докір сумління, 1953



Банф, автошлях на Джаспер, 1973



Господи, якби я міг бачити ... 55

З ВІДГУКІВ ВІДВІДУВАЧІВ МУЗЕЮ (березень-квітень 1987 р.)

Протягом останніх двох місяців у Музеї побували туристи з різних країн світу. Більшість записів у Книзі відвідувачів англійською мовою, на другому місці — українська, два записи арабською мовою і по одному французькою та китайською мовами.

Подаємо кілька записів у перекладі на українську мову:

„Виставка картин Курилика могутня і хвилююча"; „Курилик самобутній і дуже цікавий, просто надзвичайний. Він заслуговує на показ ширшій публіці"; „Праці Курилика надзвичайні!"

„Музей є вікном, з якого видно культуру, яку надто мало американців знають. Продовжуйте добру працю!" „Чудові писанки є справжніми мистецькими творами".

КАТАЛОГ ВИСТАВКИ

Було видано по-мистецькому оформлений багато ілюстрований каталог виставки. На обгортці — кольорова репродукція картини Василя Курилика „Вітер співає в телефонних дротах": тут — темносинє небо, майже чорні дерева, проти вітра йде, опустивши голову, зажурений чоловік.

Передмову до каталогу написала Джовн Меррі, куратор виставки, вступну статтю — Юрій Шевельов. У каталозі вміщено репродукції всіх картин, що є на виставці, також автопортрет Курилика і його фотографія.

Каталог двомовний (українська і англійська мови). Перекладачі: статті Джовн Меррі на українську мову — Оксана Соловей, статті Юрія Шевельова на англійську мову — Марта Скорупська. Оформлення каталогу: Марія Головата і Григорій Гивель.

Каталог потрібний кожному, хто цікавиться українським мистецтвом та історією української діяспори.

Каталог має 86 сторінок, 40 ілюстрацій, ціна дол. 9.50. Купувати і замовляти в Музеї.

УРИВОК З ПЕРЕДМОВИ ДО КАТАЛОГУ

„І як людина, і як мистець Курилик дивився на світ зачудованими очима. Всім серцем відгукувався він на диво природи, що відчувається в його роботах, свіжих, безпосередніх, правдивих. В основі Куриликових картин здебільша лежать власні спостереження. Він умів тонко передавати нюанси погоди, ясносинє небо над прерією (чи, навпаки, похмуре небо в часі негоди; небо при наближенні темряви), золоте променисте світло, чари убогого, привільного західного краєвиду. Але його предметне мистецтво творилося в добу буяння абстракціонізму. І як колись у дитинстві, так і тепер він почував себе неприкаяним.

Відчуженість загартовує. Під кінець життя Курилик вдається до химерних тем, що сягають у підсвідоме, примірόм, на картині „Вітер співає в телефонних дротах", він зображає те, що можна чути, але не бачити, за допомогою того, що можна бачити (картина), але не чути. Нема сумніву, що це метафора релігійного переживання".

Джовн Меррі

Візія, що допомагає праці — новий будинок Музею

У Музеї йде інтенсивна праця: щойно було відкрито нові виставки, одночасно готуються виставки їм на зміну, йде робота над каталогами плянованих виставок, кілька працівників упорядковують збірки — етнографічну й образотворчу, фотоколекцію. Дорослі, підлітки й діти беруть участь у зайняттях курсів. Ніколи, ніколи і працівникам Музею і добровольцям, та ще й приміщення тісне.

Але візія нового будинку Музею допомагає в праці: візія великих заль, просторих сховищ, зручних кімнат для зайнять і бюр. Це ж буде і тоді Музей ще ширше розгорне працю, які чудові виставки будуть!

Відомо, що в Нью Йорку куплено ділянку землі для побудови нового будинку для Українського Музею, йде праця над складанням проєкту будови — вона ж має бути на рівні кращих нью-йоркських музеїв.

Працює Комітет розбудови Українського Музею, що складається з американських українців кількох ґенерацій. Надходять пожертви на новий будинок від членів і прихильників Музею — про кількох з них пишемо тут.

Мріємо, плянуємо, складаємо пожертви, а тим часом працюємо в малому приміщенні.

ОНОВЛЕННЯ ВИСТАВОК НА 5-МУ ПОВЕРСІ МУЗЕЮ



Нова виставка народніх строїв

Тепер на 5-му поверсі УМ є дві виставки: народніх строїв і писанок. Виставлені строї, які досі були в сховищі: чоловічі і жіночі строї з Буковини, полтавський, волинський і лемківський жіночі строї і чоловічий стрій з Борщева, західнє Поділля.

Виставку виконано за проєктом Марії Шуст.

Подарунок Якова Гніздовського — фотографії



Родина Гніздовських у народних строях. Борщів, Тернопільської области, Західнє Поділля, З. Україна. Хлопчик праворуч — майбутній мистець Яків Гніздовський

У січні 1985 року мистець Яків Гніздовський подарував Музеєві 34 фотографії з його дитячих і студентських років, також з американського періоду.

Нині фотографія родини Якова Гніздовського у народніх строях Західнього Поділля, на якій мистець увічнений як малий хлопчик, показаний на виставці українських народніх строїв на 5-му поверсі Музею.

Плянується зустріч над морем

У неділю 31-го травня ц.р. від 2 до 6 год. по полудні в готелі Warren у Спрінг Лейк, Н.Дж. відбудеться зустріч, прибуток з якої призначений на Український Музей.

У програмі зустрічі заплянованo виступ молодої вокалістки Катрі Оранської-Петик і тріо Олеся Кузишина. Буде виставка скульптури Ані Фаріон і картин Ільони Сочинської-Шиприкевич.

Це вже третя „зустріч над морем", власне біля Атлянтійського океану, членів і прихильників Музею. Сподіваємося, що цьогорічна зустріч буде не менш удалою як зустрічі попередніх років.

Музей влітку

Музей буде безперервно відкритий протягом цілого літа від середи до неділі включно від 1-ої год. до 5-ої.

На 4-му поверсі буде виставка мистецьких праць Миколи Бервінчака з колекції Музею. Мистець народився 1903 року в Пеннсільванії в родині лемків, батько був шахтарем. Відомий як регіональний мистець, Бервінчак у своїх працях показав людей у вуглездобувному районі Пеннсільванії. Його праці є в багатьох колекціях по всій Америці і Европі.

На 5-му поверсі буде виставка народніх строїв.

Чи дійсно тільки етнографічний музей?

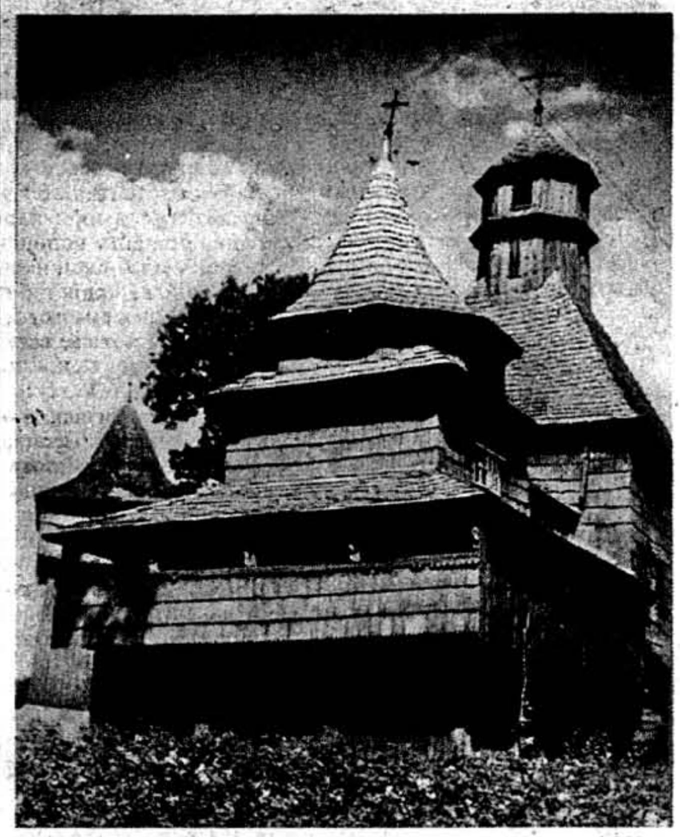
Недавно в кількох українських газетах в Америці була надрукована стаття про пляни будування в Детройті українського музею. В статті названо Український Музей в Ню Йорку „головно етнографічним музеєм".

Здавалося б, що коли автор пише про якийсь музей, то мав би познайомитися з матеріялами про музей, зокрема з даними про його виставки й колекції.

Матеріялів про УМ є досить у „Вістях Українського Музею", що від вересня 1979 року друкуються як сторінка чи дві в ґазеті „Свобода", всього вийшло 23 числа.

Нагадаємо, що за десять з половиною років свого існування УМ мав такі виставки не-етнографічного характеру: „Оригінали самвидаву українців та інших народів СРСР", „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", „Історія української іміґрації в Америці", „Никифор з Криниці, майстер народнього мистецтва", „Мистецькі офорти Миколи Бервінчака", „Світ Василя Курилика". Колекція образотворчого відділу УМ має понад 500 експонатів, фотоархів — понад 2000, є також колекція українських грошей.

Виставку „Українська дерев'яна архітектура" буде відкрито восени



Дрогобич, Галичина. Церква Почесного Хреста, 1661 р.

Уже два роки йде кропітка праця над підготовкою виставки, що покаже численні ілюстрації українських дерев'яних будівель — фотографії і рисунки. Куратор виставки і автор каталогу — архітект Тит Геврик. Численні особи та установи дали дозвіл використати їхні матеріяли, на виставці і в каталозі буде понад 200 ілюстрацій. Богдан Певний виконав для виставки чотири моделі дерев'яних церков.

Виставка ознайомить глядача з шедеврами дерев'яного будівництва, з українськими традиційними засобами будування дерев'яних зрубів. Надзвичайно різноманітна архітектура церков була синтезою місцевих будівельних традицій і візантійських та римо-католицьких впливів.

Друкується багато ілюстрований каталог українською і англійською мовами.

Участь УМ у виставці Східньо-Европейських тканин і вишивок



Фраґмент виставки українських рушників у Роберсон-центрі у Бінгемптоні

У місті Бінгемптоні (стейт Ню Йорк) у відомому музеї, що зветься Роберсон-Центр мистецтва і наук, було відкрито 10 лютого 1987 року виставку східньо-европейських тканин і вишивок під назвою „Богині і їхні нащадки".

У зв'язку з виставкою відбулася програма лекцій, семінарів і симпозіюмів, в якій активну участь узяли українки, фахівці етнографи.

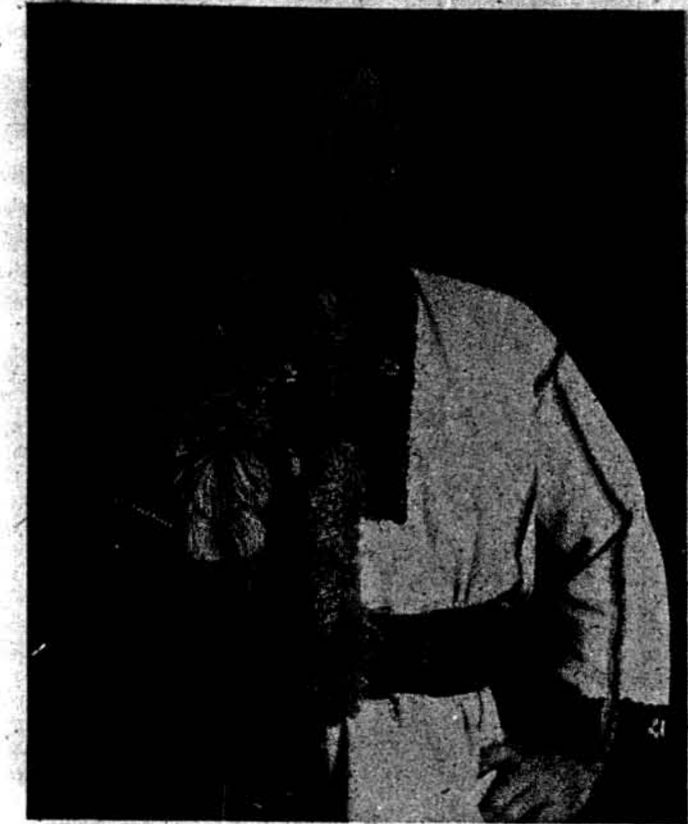
21 лютого відбувся симпозіюм з участю Любови Волинець, куратора етнографії Українського Музею, яка говорила на тему: „Рушники-ритуальні тканини в житті українського народу; Наталя Кононенко-Моль, професор фолкльористики у Вірджінському університеті у Шарлоттсвілі прочитала доповідь: „Передісторичні та модерні богині".

Ірма Пилишенко з Брокпорт-коледжу (відділ танку) прочитала ілюстровану прозірками доповідь про українську вишивку.

Український Музей позичив із своєї колекції на виставку в Бінгемптоні рушники, крайки та інші зразки українського народнього мистецтва. На виставці також є вишивки й тканини з Польщі, Росії, Угорщини і Чехо-Словаччини. Куратором виставки є Катерина Швифферман, серед консультантів є Л. Волинець і Н. Кононенко-Мойл. Їх обох є статті в гарно виданому каталозі виставки.

Виставка була відкрита до 19 квітня ц. р.

В. і І. Пилишенки передали свою колекцію Музеєві




Володимир і Ірма Пилишенки в народніх строях західніх областей України

Професор Володимир Пилишенко — це мистець-графік, викладач у Брокпорт-коледжі (біля Рочестеру), який є часткою Нюйоркського стейтового університету, донедавна він очолював у коледжі відділ мистецтва. Твори „Мірка" — як мистець себе зве — були на виставках у різних музеях та ґалеріях Рочестеру, Торонто і в Каліфорнії. Його дружина Ірма очолювала в Брокпорт-коледжі відділ танків.

Уже багато років подружжя Пилишенків збирає зразки українського народнього мистецтва. В їх колекції є кераміка, народні строї і чимало волинських та поліських рушників, які вивезли з України батьки професора. Крім того, Пилишенки мають велику збірку екслібрисів та іншої графіки. Про цю колекцію не раз писала місцева американська преса, американські музеї та ґалерії позичали поодинокі об'єкти для своїх виставок.

Ірма Пилишенко є з походження німкеня. Різноманітність та багатство українського народнього мистецтва спонукали її до систематичного збирання його зразків. Свою колекцію, вартість якої оцінюється в 60 тисяч дол., подружжя Пилишенків передало Українському Музеєві. На жаль, тепер Музей не має місця для переховування і виставляння цих скарбів, тому колекція тимчасово зберігається в будинкові дотеперішніх власників.

Рівночасно В. і І. Пилишенки пожертвували Музеєві 5 тисяч дол., створивши тривалий фонд їхнього імени, з якого тільки відсотки призначені на підтримку діяльности Музею.

Про виставки праць Пилишенка-Мірка не раз писала американська преса. Також писала про його участь у житті української громади в Америці, як члена пластового куреня „Чорноморці", згадували прийняття на його фармі, на якому співали українські пісні.

Один американський журналіст написав, що в житті, як і своїй мистецькій творчості, Пилишенко ніколи не забуває свою глибоко закорінену українську спадщину. Вона яскравіє в усьому, що він робить.

Програмки і фотографії — дарунок Ганни Шерей



Ганна Шерей після концерту в залі будинку Української Вільної Академії Наук у Ню Йорку в день його посвячення 28 січня 1962 року.

Співачка Ганна Шерей, колишня солістка хору „Думка" в Києві, а в 1940-60-тих роках відома співачка в українській діяспорі, передала Музеєві колекцію програмок і афіш її концертів в Америці і Канаді.

Також Ганна Шерей передала Музеєві фотографії, зокрема знімки вистав Українського оперного ансамблю в Ню Йорку, серед них є сцени з „Запорожця за Дунаєм", „Катерини", „Наталки Полтавки", „Ноктюрна".

Українські артисти Українському Музеєві

У неділю 21 грудня 1986 року в залі Пейс-університету в Ню Йорку відбувся концерт пісні, слова й танку на користь Музею з участю хору „Думка", ансамблю „Сизокрилі" з балетної школи Роми Прийми-Богачевської, Студії мистецького слова під керівництвом Лідії Крушельницької та ансамблю „Промінь" під керівництвом Богдани Вояньскої. Артисти виступали безплатно, увесь прибуток від концерту передано Музеєві.



Хор „Думка"



Ансамбль „Промінь"



Ансамбль „Сизокрилі"



„Іфігенія" Лесі Українки у виконанні Студії мистецького слова.

ЩЕ ОДИН ТРИВАЛИЙ ФОНД — ЯРОСЛАВА І ІРЕНИ ЩЕРБАНЮКІВ



Ярослав і Ірена Щербанюки

Подружжя Ярослава і Ірени Щербанюків дало Музеєві 25 тисяч дол., створивши тривалий фонд їх імени для підтримки діяльности Українського Музею.

Такого щедрого „княжого" дару можна було сподіватися від людей, які походять з родин з довгою традицією служіння українському народові і його Церкві.

Батько Ярослава Щербанюка о. Іван був одним з тих священиків, які, крім ролі духівників, були справжніми провідниками своїх громад. У 1918 році він устанавлював владу в Жидачеві, пізніше вісім років був головою Рідної Школи в Рогатині. Ярослав Щербанюк у передвоєнний час був у підпіллі, двічі був заарештований польською поліцією. У США протягом восьми років був головою відділу за Патріярший Устрій Української Католицької Церкви.

Ірена Щербанюк походить з давніх шляхетсько-священничих родин Глібовецьких і Рудницьких. З дому винесла любов до мистецтва і з дитинства цікавилися малярством, театром, оперою і музикою. В 1940-41 роках працювала науковим співробітником у Музеї ім. Франка у Львові. З України вивезла чимало картин відомих мистців. В Америці подружжя Щербанюків далі збирало картини і заповіло Українському Музеєві свою добірну колекцію, в якій є картини Петра Холодного старшого, О. Новаківського, М. Бутовича, П. Ковжуна, С. Борачка, І. Труша, Е. Козака, М. Мороза та інших мистців.

Ярослав і Ірена Щербанюки не тільки збирали і зберігали в своєму будинкові скарби українського мистецтва, але й щедро підтримували творення тривалих культурних вартостей. Так склали пожертву на діяльність Музею.

РОДИНА ШУМЕЙКІВ ВСЕБІЧНО ДОПОМАГАЄ МУЗЕЄВІ



Антін і Віра Шумейки

„Koba-niuk Travelling Agency" є установа дуже популярна серед українців в Америці. Власники цього подорожного і асекураційного агентства, Антін і Віра Шумейки, є активними членами українсько-американської громади ще з передвоєнного часу. Після приїзду нової хвилі української іміґрації, вони знайшли з нею спільну мову і співпрацюють з нею.

Останніми роками вони багато допомагають громаді своїми пожертвами. На Український Музей вони уже склали понад 16 тисяч дол. і ще зделярували 15 тисяч. Віра Шумейко є членом Контрольної Комісії Музею від самого початку. Як нотар, вона безплатно засвідчує всякі документи Музею.

Віра Шумейко походить з роду Кобаснюків, один з її предків по батькові був послом до галицького і віденського парляментів. Дід по матері був директором шкільної округи на Станиславівщині. Її батько, Стефан Кобаснюк, від 1920 року мав бюро подорожів у Ню Йорку, яке пізніше перебрала і розбудувала дочка з чоловіком, Антоном Шумейком.

Батько Антона, Михайло Шумейко, приїхав до Америки 1911 року. Здібний механік, він добився того, що керував виробничими процесами на шкіряній фабриці в Нюарку. Був першим головою „Самопомочі" в Нюарку і головним касиром церкви Івана Хрестителя. З дружиною Теклею мали чотирьох синів і трьох дочок; обдаровані добрими голосами, вони співали в різних хорах: в „Бояні" в Нюарку, потім у Метрополітальному хорі під керівництвом С. Матусевича і на останку в „Думці".

Один з братів, Степан, у 1930-их роках був головою Ліґи Української Молоді, був головою Панамериканської Української Конференції, працював у редакції „Юкрейнієн Квортерлі" і був першим редактором „Юкрейнієн Віклі". Був автором добре опрацьованих меморандумів і листів в українських справах до різних осіб і урядових чинників.

Данило був головним інженером механічного заводу в Нюарку.

Наймолодший брат Теодор був заступником Ліґи Української Молоді, редактором її органу „Тренд", співробітником „Юкрейнієн Віклі", співав у хорі „Думка". Тепер він включився в роботу Комітету Розбудови Українського Музею. Маючи легке перо, він пише статті і підготовляє інформації для англомовного видання „Юкрейнієн Мюзеум Ньюз", призначеного для українців, які не читають української преси, бо не знають мови.

Усьому роду Шумейків належиться признання за їх внесок у розбудову життя української громади в Америці, а тепер за їх підтримку Українського Музею.

„Я щасливий на руку"



Крамниця „Арка" в Ню Йорку

На першому засіданні Комітету розбудови Українського Музею, 8 грудня 1985 р., Ярослав Пастушенко зголосив на новий будинок Музею 25 тисяч долярів і сказав: „Я щасливий на руку". Справді незабаром надійшли ще щедрі пожертви.

Подружжя Ярослав і Надія Пастушенки протягом 35 років, разом із Романом Поритком були власниками крамниці „Арка" в серці „Малої України" на сьомій вулиці в Ню Йорку. У роках 1950-86 „Арка" притягала тисячі українців не тільки з Ню Йорку й околиці, але й з багатьох стейтів Америки і з інших країн. Тут купували українські газети, журнали, вишивки, друкарські машинки, а перед Різдвом пшеницю й мак для куті. У 1950-их роках, коли тяжко було дістати грамофонні платівки, „Арка" їх продукувала. Разом із „Сурмою" відігравала важливу ролю в культурному житті української громади.

У Ню Йорку Пастушенко використав свій досвід на батьківщині. Він працював в адміністрації видавництва І. Тиктора, пізніше в крамниці „Базар" у Львові.

Але Пастушенко не тільки підприємець, він також активний учасник українського громадського життя. Від 1953 року він очолює Товариство українських купців і підприємців у Ню Йорку, посідає різні пости в Товаристві за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви.

Разом з дружиною Надією завжди щедро відгукувався на потреби української громади: жертвував на Товариство за Патріярхат, ФКУ, Гарвардський проєкт відзначення 1000-річчя християнства в Україні. Тепер вони стали активними будівниками Українського Музею.

МУЗЕЙ НА ТЕЛЕВІЗІЇ В ЯПОНІЇ

21 березня до Музею завітала група співробітників телевізійної станції у Токіо. Вони фотографували виставку писанок і зайняття курсів роблення писанок. Музей буде показаний на програмах телевізії в Японії.



Японські тележурналісти за роботою в Музеї

КУПУЙТЕ В МУЗЕЙНІЙ КРАМНИЧЦІ РЕПРОДУКЦІЇ ІКОН ПЕТРА ХОЛОДНОГО ЦІНА В ОПРАВІ 75 ДОЛ.

119-ий Відділ СУА — Ентузіяст Музею

Один із наймолодших відділів Союзу Українок Америки є 119-ий Відділ у Йонкерсі, заснований у 1981 році. Хоч він невеликий, нараховує лише 32 членки, але є одним з перших у жертвенності та підтримці Українського Музею. Із своєї каси Відділ пожертвував Музеєві 3,709 дол., цьогорічна коляда принесла 2,100 дол.

На сходинах Відділу 30 листопада 1986 р. голова Управи Музею д-р Б. Цимбалістий прочитив доповідь про значення Музею та про пляни його розбудови, були показані прозірки, що ілюстрували діяльність Музею. Присутні на зборах 23 особи зделярували і зложили свої особисті пожертви на музей в сумі 5,440 дол. Всього 119-ий Відділ зібрав для Музею 11,249 дол.

Можна назвати членок Відділу ентузіястками у підтримці Музею. У Відділі є чотири меценати: Д-р Ярослав і Ірена Моцюки - (вдруге), Степан і Ольга Женецькі, Олег і Люба Сохани, Микола і Олександра Крумшини. Дві родини є добродіями: Марія Мороз-Сосяк, і Валентина Преско. У Відділі є 14 членок Музею, крім того придбано 7 членів з-поза СУА. Варто відмітити, що напр. в родині Крумшинів членами є не лише подружжя , а також їхні дві дочки Люба і Соня і 92 річна мати Анна Варчак, всі заплатили членські внески на кілька років наперед.

Головою Відділу є Ірена Моцюк, музейною референткою Ольга Женецька, культурно-освітньою (і організаторкою щорічних коляд) Люба Сохан

ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ



Товариська зустріч 14 грудня 1986 року в готелі Hyatt Regency у Принстоні, Н. Дж. була влаштована і метою придбати гроші на будівельний фонд Музею. Добре бавилося коло 200 приятелів Музею. Вечір зустрічі спонзорували Д-р Карло і Софія Зайнінґери (на фотографії зліва) та Управа Музею.

Адреса Музею: 203 Second Avenue New York, N.Y. 10003
Tel. (212) 228-0110
Музей відкритий від середи до неділі включно від 1-ої до 5-ої год. по полудні.

ВИДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
Редагували члени Комісії Преси і Видавництва УМ
Любов Дражевська, Марія Савчак

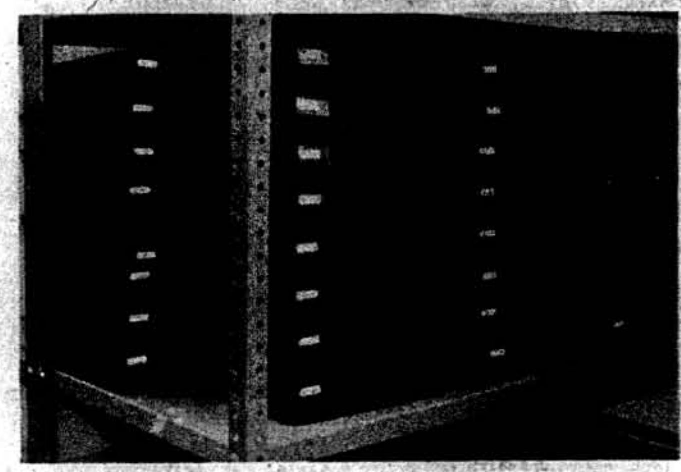
ЗБЕРІГАННЯ КОЛЕКЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ



Деталь сховища сорочок. Експонати висять у спеціяльно збудованих кабінетах. Вішалки обкручені спеціяльним матеріялом щоб сорочки не витягалися.



Текстильні вироби великого розміру (килими, скатертини, плахти) накручені на ролики, зроблені з безкислотного матеріялу і загорнені в білий (100% бавовняна тканина)



Фотоархів. Кожний знімок зберігається окремо в безкислотному матеріялі.

Від перших днів діяльности Українського Музею зберігання колекцій було одним з його найважливіших завдань. Фахівець етнограф і музейник Оксана Грабович запровадила певну систему зберігання етнографічної колекції, яка продовжується в Музеї і сьогодні.

Співробітниці Музею брали участь у курсах, що їх улаштовували у Нью-Йорку Метрополітен-Музей і Cooper-Hewitt Музей. Марія Шуст мала нагоду оглядати сховища різних музеїв, бравши участь в екскурсіях, що відбувалися під час з'їздів Американської Асоціяції Музеїв. Христина Певна, завідувачка фотоархіву, училася на курсах при Метрополітен-Музеї.

У колах американських музеїв УМ має репутацію малого музею з найкраще улаштованими сховищами; їх не раз оглядали екскурсії музейних робітників.

Щороку УМ подає заяви про дотації на консервацію колекцій до стейтового і федерального урядів. Такі дотації вже діставали три роки. Одержані кошти використовували на те, щоб віддавати експонати, які потребували особливої уваги, до професійних консерваторів.

Думки членів Музею про пляни його розбудови

Дарія Гординська (Річфілд, Огайо) пише, що їй подобається ідея створити в Музеї колекцію українських музичних інструментів. Пропонує поширити видавничу діяльність, зокрема видавати високоякісні монографії на культурні, мистецько-етнографічні, обрядові теми. Також радить випускати відеокасети, як от про мистця-самоука Никифора, збірку праць якого має Музей.

Марія Дигдалевич (Ню Йорк) пише: „Треба конче влаштувати в новому домі модерний архів: збирати і фахово модерно зберігати і показувати старі й нові документи, старі книжки, фотографії та інше... Бажаю Вам успіху і по можливості буду помагати".

Комісія плянування на дальшу мету при управі Музею, яку очолює Тит Геврик і яка тепер розробляє пляни розбудови Музею, беручи до уваги його переїзд до нового будинку, буде вдячна всім, хто надішле на адресу Музею листи з думками щодо його майбутнього розвитку: які виставки має влаштовувати Музей, які колекції насамперед розбудовувати, які освітні програми є найважливіші.

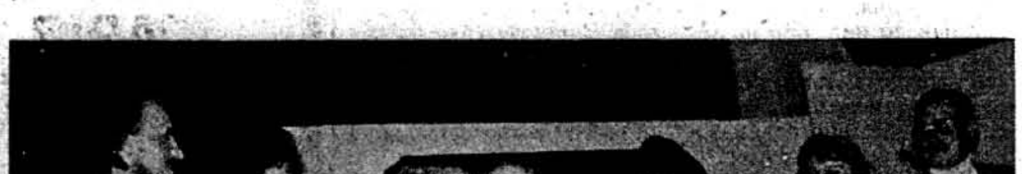
Ще не пізно відповідати на листи, що їх адміністрація Музею розіслала всім його членам. Пишіть!

РОЗБУДОВУЙМО РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В НЮ ЙОРКУ В ЦЕНТРІ ВСЬОГО СВІТУ

„Заграва" знову загостила до Ню Йорку

Ню Йорк. Н. Й. (В. Л-ць). — Український Драматичний Ансамбль „Заграва" з Торонто знову загостив до З'єднаних Стейтів Америки, тим разом із знаменитою прем'єрою п'єси на чотири дії Бориса Будного п. з. „Танок волі", вистава якої відбулася в Ню Йорку в суботу, 9-го травня ц. р., у шкільній авдиторії Ашер Леві на Першій авеню.

Режисером і проєктантом декорації був відомий актор, тепер керівник „Заграви", Володимир Довганюк, координатором костюмів — Рая Юхименко; адміністратором — Олександер Стельмахович; технічним керівником і виконавцем декорацій — Степан Приймич; технічним помічником — Степан Бандера. Актори „Заграви" присвятили п'єсу св. п. Марії Левицькій. Театр виступив за старанням імпресаріо Михайла Івасівки, який доклав чимало зусиль, щоб імпрези в Ню Йорку і Філядельфії були успішними під кожним оглядом.



В центрі В. Довганюк приймає квіти від О.Івасівки. Стоять (зліва): А. Стець, О. Щурик, О. Микитенко, М. Якимів, Ілядій Кушніренко

Треба, очевидно, погодитися з Остапом Хмуровичем, який, пишучи про прем'єру вистави в Торонто каже, що В. Довганюк, будучи довгі роки на сцені актором у різних ролях, має великий досвід і вроджений хист, щоб вивести навіть новий твір, ще неставлений на сцені, успішно. До успіху постави — п'єси долучилася ще й гостро актуальна тема „культобміну", що свого часу був також спірною справою серед українців на поселеннях. Б. Будний дуже вдало представив сам підступ політики „культобміну" і так званих опікунів з УССР над творцями української культури, танцюристами, співаками, музикантами тощо.

Всі актори знаменито вив'язалися із своїх завдань. Ними були: Адам Стець, Оля Щурик, Йосип Терлецький, Анна Левицька, Олександра Микитенко, Ілярій Кушніренко, Марія Якимів, Олекса Стельмахович, Тарас Парченко, Наля Липовецька і Орест Лещишин.

Головні ролі грали А. Стець, О. Микитенко (Тамара Роєнко), втікачка із совєтського ансамблю, О. Щурик та інші. Прем'єра п'єси Б. Будного йшла у Торонто чотири рази при усіх випроданих місцях.

Нюйоркська громада, яка недавно жалібно відмітила річницю нуклеарної катастрофи в Чорнобилі, зі зворушенням прийняла слова „втікачки" Тамари Роєнко, що „мій батько загинув в катастрофі, а брат упав недавно в Афганістані", або ствердження А. Стеця (Тараса Захарчука), що поки що „вільної України немає, але є вільна українська культура". Кульмінаційною точкою вистави був „другий поворот", чи зглядно друга втеча Тамари від совєтських представників і її заява „я хочу жити на свободі". Публіка щиро оплескувала знамениту гру О. Микитенко, без сумніву доброї молодої акторки.

Б. Будному, який є також автором п'єси-комедії „Віва Бойко", треба скласти гратуляції і подяку за глибоко психологічну, але яку правдиву картину з нашого недавнього минулого. Усі сцени, хоч відтворювані в більшості молодими акторами, були дійсні, реалістично свіжі, історично правдиві і не відбігали від подій та широких дискусій на поселеннях у пізніх 1960-их і ранніх 1970-их роках.

Глядачі нагородили керівників і акторів довгими оплесками, а Ольга Івасівка і Микола Чорний букетами квітів. Перша від Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, другий від Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку. Шкода тільки, що вистава відбулася у ранніх пополудневих годинах та ще й у суботу і тому було дещо замало публіки.

Ганна Черінь

Осіння ідилія

(Із збірки „Чорнозем" — скорочено)

В кінці алеї, двоє з рук своїх
Годують голубів, закохані й щасливі.
Я підійшла й побачила, що в них
Обличчя зморщені і скроні сиві...

В руках тремтячих — миска сухарів,
Збережених з дбайливістю й терпінням.
Вони, як двоє сивих голубів,
Й самі живились соняшним промінням.

Старенький все торкавсь її руки,
Дививсь в лице закохано і ніжно,
Ще ніби бачачи лице її таким,
Як тридцять літ тому, нічим не різним...

Не знаю, чи пройшли разом життя,
Чи може тільки почали дорогу,
Щоб разом йти туди, де вороття
Уже нема до світу цього —

Ось вже й пішли, гуторячи про щось,
Старечим непоспішним коливанням...
Смішним для когось може би здалось
Квітіння кволе пізнього кохання...

Я ж любувалась ними в тишині,
Як чимсь величним, гарним, незабутнім!
Мені здавалось, друже, що вони —
То наше, хоч далеке ще, майбутнє.

Бо я не хочу слави, ні фортець,
Ні грошей, ні величної будови...
Я хочу на кінець, на той життя вінець,
Такої невмирущої любови!

Микавка

Дивацьке питання

Поставили сеньйорові
Питання секретне,
Щоб відповів, хоча воно
Дуже д е л і к а т н е.
Що ж, питайте! Сказав дідусь,
(Хитрий „перелесник")
Що вже йому
Оце „восьмий хрестик".
Скажіть щиро, милий друже:
У якому часі
Проявилась вже „пасивність"
До гарної статі.
Той зробивши квасну міну,
(Моргнув по-козацьки!)
Чому мені ви ставите
Питання дивацьке???
Я ще далі романтичний...
(„Чим хата багата"!)
А про те ви запитайте
Краще... МОГО ТАТА!

У зв'язку з Тисячоліттям

Мабуть, нема на світі народу, який не відзначав би події чи подій, що мали місце на території його замешкання на протязі його існування. Ними звичайно бувають річниці незалежности, військові подвиги чи відзначування осіб, які своєю діяльністю мали неабиякий вплив на культурний чи політичний його розвиток. Це все можна назвати подіями льокального характеру у відрізненні від ґльобальних, які мали вплив на його ментальність та духове обличчя. До них треба зарахувати прийняття християнства, нової релігії із усталеними моральними засадами і принципами.

Прийняття християнства, це немов прорубання вікна-дороги до тодішніх центрів культури і цивілізації. Якраз у наступному році український народ буде мати щастя відзначити велику подію — 1000-ліття існування християнства на нашій землі. Це великий шмат часу і коли поглянемо назад із перспективи нинішнього дня, то перед очима стануть всі події, що відбувалися на наших землях і всі трагедії нашого народу. Рік 988 дав йому силу до витривалости. На жаль, не весь народ буде мати нагоду урочисто відзначити цю подію, передовсім на землі, де великий князь Володимир доконав того діла 1000 років тому. Окупант наших земель буде старатися применшити важливість прийняття християнства нашим народом, а всі сили скерує на збаламучення зовнішнього світу, представляючи події 988-го року як початки його власної історії. Наші земляки, залякані, будуть хіба потайки згадувати події із перед 1000 років. Перфідність Москви велика, вона розпоряджає ресурсами, кадрами і елястичною дипломатією.

Якраз на нас, у діяспорі, лежить той святий обов'язок увіковічнити цю важну історичну правду, як велику подію історії Руси-України. При тому вказати світові, що власне через Київ рознеслося слово правди по цілій східній Европі. З приємністю приходиться ствердити, що українці у діяспорі приготовляються об'єднано і соборно до належного відсвяткування небуденної події прийняття Християнства.

Члени хору „Думка", диригентом якого багато років є Семен Комірний, раді, що можуть брати активну участь у деяких місцевостях Америки, Канади чи далекої Европи та своїми виступами причинитися до звеличання 1000-ліття Хрищення Руси-України.

Хор заплянував виступ на 31-го травня 1987 року у Гамилтоні, Канада, у приміщенні МекМастер університету, якраз у навечер'я дводенної наукової конференції, присвяченої культурі Київської Русі. Вступне слово на конференції буде мати ректор університету, а господарем буде проф. П. Потічний. Згідно з програмою, це заноситься на імпозантну імпрезу із доповідями 22-ох науковців, з того половина українців. Доповідачі-науковці будуть із Канади, Америки, Німеччини, Польщі, як і представник з Києва в особі проф. П. П. Толочка, члена Академії Наук. Цікаво бути присутнім на конференції, присвяченій події, яка дала українському народові немов пропуск увійти в коло тих народів, які розвивалися на культурі римсько-візантійській.

Завдяки невпинній праці колишнього члена хору „Думка" о. Романа Ганкевича, який очолює патріярхальний рух української Канади і удостоївся за свою працю титулу декана, у порозумінні з проф. П. Потічним, господарем тої імпрези, „Думка" буде мати можливість зарепрезентуватися перед світом і в той спосіб немов почати серію імпрез, що будуть відбуватися по всіх скупченнях нашого народу у зв'язку з 1000-літтям Хрищення Руси-України. Перед хором стоїть велике завдання і ми мусимо вив'язатися із того як слід.

О. Мотиль

„Золота осінь"...

(Закінчення зі стор. 3)

на, друзі, матеріяльне забезпечення, хто має ціль у житті, хто активний, хто має змогу допомогти другому, кого Бог наділив погідною, оптимістичною вдачею, тому життя в похилому віці — „золота осінь".

Але є й друга половина з алькоголем. Це люди, для яких із різних причин останній етап їхнього дочасного життя є періодом „зів'ялого листя", бо доля була їм мачухою. Хто нездужає, безродинний живе самотньо або приречений на перебування в притулку, хто без засобів до життя, хто не знайшов сенсу й цілі в житті й „валяється по світу гнилою колодою" непотрібний ні собі, ні громаді, хто „не став ні хвилини цілим чоловіком", хто згірклий песиміст і вічний нарікайло, хто життьовий невдачник, хто попав у зневіру й у розпач — цьому старечий вік замість бути „золотою осінню" стає зів'ялим листям".

Хоч психологія клясифікує людей за характером і вдачею на різні категорії санґвініків, холериків, флеґматиків, меланхоліків, інтровертів („замкнених у собі"), екстровертів (громадсько наставлених), еґоїстів, альтруїстів, то ледве чи в реальному житті існує психологічно „чистий" тип людини. В цій самій людині якийсь елемент є панівний, але при тому є в ній і складники з інших психологічних типів і характерів.

Те саме і з „золотою осінню" та „зів'ялим листям" людини старшого віку. В долі кожної людини ці два окреслення сплітаються взаємно, хоч один може мати хвилеву чи постійну перевагу. Нікому з літніх людей їх останній життьовий етап не є стільки „золотою осінню" чи лише „зів'ялим листям". Тому треба брати життя таким, яким воно є, підходити до нього реалістично і черпати з нього по змозі найвартісніші, найкращі, найбільш будуючі елементи й хвилини, зате не піддаватися відчаєві в тяжких хвилинах. Бо такий закон і порядок світу й людського життя, а для віруючого, такою є воля Всевишнього.

ПОРАДИ СЕНЬЙОРАМ 100-ЛІТНЬОЇ ЛЮДИНИ

Туллі Спанолі, пожилець Вудегейвену, Н. Й., який закінчив 18-го травня ц.р., сто років життя, дає сеньйорам такі поради досягти довговічности:1) Робити те, що дає вдоволення. 2) Їсти все, що вам корисне. 3) Брати кожний день таким, яким він є.4) Робити кожного дня фізичні вправи. 5) Пам'ятати всі найкращі дні свого життя. 6) Вдоволятися тим що маєте. 7) Збагачувати своє знання про світ, щоб ваш інтелект був активний. 8) Ніколи не пийте жадного іншого алькоголю крім вина. 9) Подивляйте всі молоді дівчата. 10) Хай усмішка завжди буде на нашому лиці. 11) Грайте обережно на льотерії. 12) Ніколи не вживайте слова „старий" — думайти молодо, тоді будете почувати себе молодими.

Все це можна досягти рішучою постановою.

Спробуйте,сеньйори!

Знаменита стаття про Україну й чорнобильську трагедію

Філядельфійська громада, а головно учасники весняного семестру Філії УКУ, мали не давно нагоду познайомитися з Майком Едвардсом, автором двох цікавих статтей про Україну, що їх видруковано у журналі „Нешенел Джіоґрафік" за травень 1987 року.

У цікавій доповіді, ілюстрованій 30-ма прозірками,Майк Едвардс поділився зі слухачами, які заповнили цілу авлю Філії, думками і спостереженнями про своє двомісячне перебування в Україні минулого літа, а опісля відповідав на численні запити присутніх. При цій нагоді він заявив, що він вдячний усім українським установам в ЗСА і УКУ в Римі, які подали йому чимало цінних інформацій перед його виїздом до СССР, відмічуючи вклад у його працю перекладачки-українки Тані Д'А віньон і професора Леоніда Рудницького, без якого, він ствердив, ця стаття не була би такою, якою вона вийшла.

З уваги на факт, що згаданий випуск журналу вже появився і що про нього ідуть різні розмови у нашій громаді, варта тут подати кілька уривків із неї, щоб краще зрозуміти її вартість.

Перш усього слід відмітити, що це мабуть перший раз в новітній історії, що у такому престижевому американському журналі видруковано статтю (чи радше дві статті; „Україна" і „Чорнобиль"), яка є так об'єктивно написана. Вже на самому початку журналу, себто у змісті, бачимо, що автор зрозумів проблематику України, цитуємо ст. 561: „П'ядесят мільйонів українців борються за їхню мову, за релігійну віру, за свою ідентичність в совєтській республіці більшій від Франції".

Сам текст статті почато уривком з „Посланія" Тараса Шевченка і цілу статтю написано у формі розмови автора з цим українським національним поетом , причому підкреслено історичну ворожнечу між українським і російським народом: „Ти Тарасе, писав вулканічним гнівом про російських царів і їхніх українських вислужників; ти ніс вогонь українського націоналізму". Напевно радуєшся Ти тепер, що українська мова осталася живою, що поети вживають її з більшою свободою ніж Ти, хоч подих російського горячо палить її потилицю... Але, чи не плачеш Ти, Тарасе, тому що Україна не виборола собі незалежности?"

Вже ці вступні речення виказують у якому тоні написано цілу статтю. Інколи вона справді зворушлива, так як би писав її українець, хоч автор, роджений у стейті Джорджія, є англосаксонського походження.

Не менш зворушливі інші пасуси. Пишучи про історію України (до речі, у статті подано дуже цікаві карти України різних часів), автор ставить питання: „Що, помимо змінних кордонів, єднає 50 мільйонів людей цієї країни більшої від Франції?" І відповідає: „Мова, так, та й ще думи про козаків і любов і література, а особливо поезія, і інші мистецькі жанри... І ще одна річ: віра. Нарід Української Совєтської Республіки є одним з найбільш віруючих у Совєтському Союзі. Скільки людей вірять. Здогадано, половина. Число учасників у церковних відправах є тільки малою частиною віруючих. За ними стоїть тисячолітня традиція".

Стаття відмічує теж ліквідацію УКЦеркви та терпіння її провідників: митрополитів Шептицького і Сліпого, описує Великий голод сталінського лихоліття і згадує знищення української інтеліґенції у 1930-их роках. Багато чого сказано про давню історію, про Русь, про козаків, особливо Хмельницького і Мазепу, і сказано це все доволі об'єктивно та у прихильному до українців дусі. З поетів України згадано Гоголя і сучасних поетів, письменників, Драча й Гончара. Українську мову та різницю між нею і російською пояснено вдалою аналогією різницями між еспанською та португальською мовами, при чому стверджено, що українська мова більш милозвучна від російської, більш емоційна й більш музикальна.

Стаття „Україна" (тут слід підкреслити, що цей капосний артикул „де" пропущено) ілюстрована гарними знімками фотографа Стіва Реймера, між якими є прекрасне фото св. Софії у Києві і вхід до Почаївського монастиря.

На нашу думку, українці в Україні й на поселеннях повинні бути вдячні авторові і редакції журналу за надзвичайно вдалу статтю.

Ю. Головчак

86-ий Відділ СУА вшановує труд для громади Б. Ольшанівської

Ньюарк, Н. Дж. (Л. К.). — У вівторок, 12-го травня ц.р., о годині 7-ій вечора, в приміщенні Пластової домівки, зібрались тут союзянки 86-го Відділу, щоб спільно вшанувати і віддячити заслуги і труд довголітньої членки цього ж Відділу для української спільноти.


Б. Ольшанівська

Після зсумаризування кількамісячної діяльности 86-го Відділу, його голова Ольга Гнатейко привітала Божену Ольшанівську, коротко накреслюючи її життєвий шлях — місце народження, студії і вкінці її віддану працю спершу для цього ж Відділу, а відтак для української громади.

Люба Лапичак-Лесько, культурно-освітня референтка 86-го Відділу, розповівши про працю Божени в їхньому гурті, сказала що вона була дуже активна в їхньому Відділі „аж до того моменту, коли вважала за необхідне жертвувати львину частину свого часу — вільного від професійної та домашньої праці, праці в пре важливій акції організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні, що її, як відомо заснував св. п. муж Божени Ігор Ольшанівський. Поруч Ігоря, як і теж сьогодні вже покійного Івана Ориняка, Божена включилася у перші ряди свіжозаснованої організації. Згідно з пляном Ольшанівських, ця організація стала піонером модерних методів громадської праці, а завданням Божени було проводити вечірні та іноді нічні години при компютері. Йшлося про те, щоб у блискавичний спосіб обслужити важливими інформаціями про Україну та про вітальні справи української громади поза її межами, всіх членів американського Конгресу, особи на ключових становищах в американському Уряді, чимало членів стейтових леґісля тур і багато інших діячів. До завдань організації Американці в обороні Людських Прав в Україні, — продовжувала говорити Л. Лапичак-Лесько, — а теж в блискавичний спосіб виготовляти, що й досі вона робить, англійською мовою тексти прерізних листів до американських державних мужів із інформаціями, про тестами, з проханнями та подяками для вжитку наших громадян, що слабо володіють українською мовою. Найбільшим здобутком Ольшанівських і їхньої організації було покликання до життя окремої комісії Конгресу для досліджень штучного голоду в Україні 1932-33 років. В останньому часі ця організація зайнялась обороною доброго українського імени перед нікчемними зфабрикованими закидами".

Опісля виступила із своїм словом Божена Ольшанівська, розповідаючи про свою діяльність в АГРУ, де вона після смерти свого мужа Ігоря стала президентом, та свою працю в АНЧЕЙН, де вона є головою, і перетягненим діла своїх попередників. Насвітлюючи діяльність і цілі АГРУ і АНЧЕЙН вона накреслила картини процесу Івана Дем'янюка в Єрусалимі і Віденської Конференції в Справі Гельсінкських Угод, накреслила їх великі труднощі на шляху їхньої праці, а то й виразну ворожість з боку різних чинників, з якими здається, не раз понад силу їм боротись. Б. Ольшанівська звернула увагу на малу українську присутність, для прикладу навіть у Віденській Конференції, де було всього трьох українців — у противагу численним представникам різних національностей. Із слів її, однак, не зважаючи на сумні, а іноді жалюгідні обставини, пробивались притаманні їй — оптимізм, енергія і вітальність.

Грімкими бравами завершилось віддячування кропіткої діяльности Божени Ольшанівської, цієї подиву гідної української діячки, що вже не раз і не двічі ставала на прю в обороні прав людини в Україні, в обороні українського імени.

Не можна обійти мовчанкою жвавої дискусії, що велась поміж Б. Ольшанівською і союзянками на тему сьогоднішньої гіркої української дійсности.

Українська писанка на параді св. Патрика в Денвері

Свято св. Патрика відбулося цього року 14-го березня і відзначило своє 25-ліття. Парада ця відрізняється тим, що є другою з черги найбільшою парадою в Америці.

В цьому році перший раз на параді пишалася українська писанка, поміщена на парадовому возі. Висока на вісім стіп писанка їхала при звуках українських мелодій, а попереджував її стяг з синім написом на жовтому тлі „Українсько-Американський Клюб", що несли його діти нашої „Рідної Школи".

Українсько-американський клюб в Денвері оснував теперішній наш парох о. Стефан Хміляр, ЧСВВ, в березні минулого року. Клюб цей доклав багато старань і труду, щоб взяти участь в параді св. Патрика. Члени клюбу осягнули свою ціль. У параді взяло участь 350 організацій і клюбів, а українська група з писанкою йшла на 39 місці з черги в почесній частині. Біля писанки на парадовому возі були діти і члени клюбу, одягнені в українські строї. Кольорит і красу українських строїв на тлі писанки вітали оплесками присутні на параді.



Члени Українсько-американського клюбу з писанкою на параді св. Патрика в Денвері.

Писанку змонтували Наталка і Михайло Олексюки, оригінальний зразок уложили Чарлес і Арета Соррелси, а прикрасами парадового воза займалися усі члени клюбу.

Протягом п'ятьох годин проходила парада головними вулицями Денверу, а погода була прекрасна. Телевізійні станції передавали перебіг паради, а денверська преса писала про українську групу і писанку. Мешканці міста мали нагоду бачити українців, що постійно живуть зорганізовано в Денвері.

ЗОП.

Відбулася Шевченківська сесія УВАН

Цьогорічна сесія УВАН у Вінніпегу, присвячена Кобзареві України, відбулася 22-го березня ц.р. в залі читальні „Просвіта" у присутності коло сотні слухачів та з оригінальною доповіддю д-ра Богдана Рубчака, професора Іллінойського університету з Чикаго.

Вступ до сесії зробив президент УВАН д-р Михайло Марунчак, називаючи Шевченка світильником, який опромінює визвольні шляхи українського народу. Головний доповідач в одногодинній доповіді обговорив аспекти Шевченкового скитання і насвітлив, на скільки т. зв. емігрантська доля поета вплинула на його полум'яну творчість.

Д-р Б. Рубчак наголосив такі психологічні стани людини й поета як, наприклад, туга за рідною батьківщиною, жаль за рідним минулим, пониження серед чужого оточення, непривітна чужина, заздрість та інші. Саме такі ситуації посилювали Шевченкову творчість. Шевченко, як вигнанець, часто говорив зі собою та до своїх уявних персонажів й це одна з його поетичних форм, якою він говорив теж в ім'я „німих і закутих".

В другій частині сесії УВАН по традиції відзначила найбільш заслужених в роках праці. В цьому році ці признання припали сеньйорам науковцям, дійсним членам УВАН. Почесні грамоти отримали д-р Валеріян Ревуцький (1911) з Ванкуверу за свій вклад в сценічне мистецтвознавство. Він автор численних статтей на мистецькі теми та короткої історії українського театру, довголітній професор університетів Британської Колюмбії та Вікторії; д-р Павло Маценко (1897), градуант музично-педагогічних наук Празьких високих шкіл, одночасно диригент, композитор й критик, активний на громадському відтинку українців Канади, а зокрема в УНО та ОУКО; Ірина Любинська (1905), профессор емерит департаменту зоології в Манітобському університеті, авторка цінних праць про фавну м'якунів (молюсків) українською й англійською мовами, проф. Іраїда Тарнавецька, представляючи д-р Любинську, підкреслила її пов'язаність з Київською Академією Наук з 1933-1935 років, коли вона закінчила аспірантуру в цій академії та працювала молодшим науковцем зоології. Звідти сказала доповідачка, тягнеться червона нитка зв'язку УВАН з непідфальшованою наукою АН. На це з хвилюванням відповідала нагороджена проф. І. Любинська.

Інших надилених почестями представляли: мгр О. Негрич — д-ра Валеріяна Ревуцького (у відсутності) та д-р Б. Н. Білаш теж неприсутнього і хворого д-ра П. Маценка. Його заступила дружина Стефанія.

На цій сесії УВАН признала почесну грамоту також д-рові Робертові Конквестові, дослідникові Гуверського Інституту в ЗСА, за його науково-дослідну працю про голодомор в Україні в 1932-1933 роках. Праця ця здобула велику, популярність в науковому світі, сказав проф. Ярослав Розумний, який обширно представив науковий дорібок д-ра Конквеста в світовій науці.

Двогодинну сесію закрито подякою президента УВАН всім, які причинилися до успіху сесії.

(м.г.м.)

Відпуст у Словтсбурзі


Цьогорічний Успенський відпуст, спонзорований Сестрами Служебницями Непорочної Марії, відбудеться в Словтсбурзі, Н. Й., в суботу й неділю 8-го й 9-го серпня. Сестри Служебниці запрошують ще раз прибути до Марії, нашої невсипущої посередниці, нашого несхитного уповання, надії і захорони, у цім Марійськім році, щоб поглибити нашу злуку з Христом Спасителем.

Пам'яті І. Грановської

Минулого місяця поховали ми вдову по св. п. проф. Олександрові Грановському, Ірену. Сумно було прощатися з нею, бо вона, як і вся родина Грановських, була невід'ємною частиною життя моєї родини в перших роках нашого перебування в Америці. Покійний проф. Грановський разом з дружиною були опікунами (спонзорами) моєї родини і завдяки їхнім стараннням, вдалося нам в 1950 році еміґрувати до Америки. Та не тільки моя родина понад 100, якщо не більше, інших може завдячувати родині Грановських своє перебування в Америці.

До якої б роботи проф. Грановський не брався, дружина Ірена завжди стояла при його боці, підтримуючи і помагаючи йому. Хоч вона й була неукраїнського походження, вона вповні присвячалася справам, якими жив і дихав її чоловік. Вона була, як висловився перед нами проф. Грановський ще будучи в Німеччині в 1949 році, його асистенткою, його дорадницею, кон фідантою, його секретаркою.

Як почався наплив біженців до Міннеаполісу / Ст. Полу, двері хати Грановських ніколи не замикалися. Не було дня, щоб хтось не вступав до них, або на запрошення самих господарів, або без запрошення, щоб шукати помочі в різних справах щоденного життя в новій країні поселення. І. Грановська ніколи їх не випускала з хати, щоб не погостити, якщо не обідом або вечерою, то хоч кавою та солодким. Не раз було в них на обіді і по 8-10 осіб, які заповняли невелику їдальню їхнього родинного дому.

Я завжди з приємністю приймала їхнє запрошення, а це бувало майже щотижня, бо Ірена була прекрасною господинею і вміла не тільки смачно зварити, але й гарно, елеґантно подати. Була вона й надзвичайною матір'ю і виховницею своїх п'ятьох дітей. Я не могла надивитись на їхню гарну, ввічливу поведінку чи то при столі, чи у відношенні до своїх батьків та гостей. Я з подивом обсервувала їх і слідкувала за кожним рухом і словом їхньої матері, щоб дещо й собі навчитись і колись, „як час прийде", навчати і своїх дітей такої бездоганної поведінки і пошани до старших.

І. Грановська довідалася про свою смертельну хворобу в лютому цього року. Лікарі сказали родині, що лишилося їй всього 6-8 тижнів життя. Значить, що дні в неї пораховані, І. Грановська сама зробила всі зарядження щодо свого похорону і передала їх своєму синові Робертові, включно з адресами знайомих і близьких, яких він має повідомити про її смерть. Сама вона одної п'ятниці вибралася до православної церкви св. Михаїла в Міннеаполісі, членом якої довгі роки був проф. Грановський і куди й вона завжди приходила, хоч і не була православного віровизнання. Сестрицтво парафії в цей день, як і кожної п'ятниці, зійшлось для приготування вареників для продажу. І. Грановська прийшла до жінок, щоб з ними попрощатися. Відшукала й настоятеля церкви о. Степана Репу і просила його відправити над нею Панахиду, як прийде час. Просила сина повідомити всіх, щоб змість квітів на похорон висилали свої пожертви в її пам'ять на Стипендійний Фонд ім. Олександра й Ірени Грановських для українських студентів при університеті Міннесоти. Полагодивши все, вона заспокоїлася: „Я вже хочу бути з Олександром", — сказала вона синові.

У понеділок, 30-го березня 1987 року, вона закрила свої очі навіки. З'їхалась родина — дочка Наталка з

(Закінчення на стор. 8)

Відбувається виставка І. Гомотюк-Зелик

Ню Гейвен, Конн. (М. С.).— Саме тепер відбувається тут в Осередку Української Спадщини виставка малярських праць відомої мисткині Ірини Гомотюк-Зелик.

Відкриття виставки відбулося в неділю 3-го травня ц.р. У двох залах вдало розміщено 29 образів. Картини погруповані тематично. Є тут краєвиди: літні, осінні, зимові, гірські, морські. Є архітектурні об'єкти з „Української Америки", як теж і з Греції (праця мисткині із останньої поїздки в цю країну), квіти, які І. Зелик малює із справжнім поетичним надхненням. Від них віє свіжістю і пахощами весни. Є теж картини сантиментального характеру, як „Під Свят Вечір", „Пожнивя" (копи зжатої пшениці), настроєва „Доріжка" і інші.

З краєвидів надзвичайно імпозантна „Ріка Гадсон" та бурхливе „Море у Рокпорт" (Мейн). Чудово передані зимові краєвиди Вермонту, Коннектикату і Ню Йорку, повні красок мріяли літні і осінні краєвиди Гантеру.

Із архітектурних пам'яток замітні „Церква в Гантері" та „Бойківська церква". Та все ж таки найкращими є квіти: „Мальви", „Лілея", „Нарцизи", „Незабудки", „Білі бози" і промовисті маки (велике полотно).

Для українського Ню Гейвену це, очевидно, велика мистецька подія, бо хоч тут в Осередку Української Спадщини часто відбуваються різні виставки, то це вперше тут відвідувачі мали нагоду оглядати та захоплюватися творами великої мисткині. За малими винятками на виставці були нові полотна малярки. Дійсно можна подивляти не тільки талант, але теж велику працьовитість І. Гомотюк-Зелик.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН назначив двох нових амбасадорів до Бенглядеш і Конго. Перший пост займе 58-річний Віллард Де Прі, який замінить на цьому пості Говарда Шеффера, а другий 46-річний Аллан Шартлефф. Амбасадор до Конго Алан Люкенс попросив Президента відпустити його на емеритуру, — заявив представник Білого Дому кореспондентам

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД наклав санкції на компанії „Тошіба" і „Іто", які, незважаючи на заборону, вивозили безпосередньо, чи посередньо через інші країни, апаратуру й технологію до Совєтського Союзу. Таких компаній, які вели нелеґальну торгівлю з СССР і тим самим допомагали совєтам змінювати їхні збройні сили, нараховується в Японії біля 150. Усіх їх чекають санкції і судові розправи в недалекому майбутньому.

НЕВІДОМИЙ АТЕНТАТЧИК, користуючись лікарським документом, продістався до тюрми св. Йосифа в Ліоні, Франція, де тепер перебуває колишній шеф гестапо Клявс Барбі і, правдоподібно, плянував вбивство колишнього воєнного злочинця. Агентство Ройтерса інформує, що осібняк, прізвища якого французька преса не називає, мав зі собою старого типу пістолю, а на контрольному пункті він показав видане в Парижі зарядження про перевірку здоров'я К. Барбі і перевірку крови зокрема. Охоронці тюрми, повідомивши своїх зверхників, перевірили ще раз документи і особисті речі людини і відкрили зброю. Як відомо, К. Барбі не бере особисто участи у процесі, а зв'язок між судом і тюрмою вдержує при допомозі адвоката.

В НЕВИМОВНО БОЛЮЧІ РІЧНИЦІ СМЕРТИ
наших Найлюбіших і Незабутніх
РОДИЧІВ

бл. п.

д-ра ОМЕЛЯНА
та
д-р КСЕНІ
ЛЕБЕДОВИЧ

були відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш.;
в церкві св. Йосафата в Воррен, Миш.

Просимоласкаво про молитви в наміренні Покійних.

МІЛЯС, ЛІДІЯ, СВІТЛЯНА, ВІКТОР І ОЛЕГ —
сини і доньки з Родинами

Ділимося сумною вісткою,
що у вівторок, 19-го травня 1987 р. відійшла у Вічність
наша Найдорожча

МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ МИСЮК

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ буде відправлена в суботу, 23-го травня 1987 р. о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., а опісля на цвинтар Pine Lown Memorial Park, L.I.

Залишила в глибокому смутку:
синів — ВІЛЬЯМА і ВОЛТЕРА
п'ять внуків і двоє правнуків

З великим смутком повідомляємо
Рідних, Приятелів і Знайомих,
що у вівторок, 19-го травня 1987 р., на 75-му році життя,
несподівано відійшов у Вічність

наш МУЖ, БАТЬКО

бл. п.

ОСИП МАРЯН ШВЕД

Покійний народився 30-го листопада 1911 р. у Львові, Україна.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 22-го травня 1987 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Насевичів, 109 East Tabor Rd., Philadelphia, Pa. 19120

ПОХОРОН в суботу, 23-го травня 1987 р. о год. 9-ій ранком з похоронного заведення до української католицької церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії, Melrose Park, Pa., а відтак перевезення Тлінних Останків Покійного на Вічний Спочинок на цвинтар Lawnview коло цвинтаря св. Марії у Fox Chase

В глибокому смутку залишилися:
дружина — ВАРВАРА
син — ОРЕСТ
братанок — РОМАН ШВЕД з родиною
сестрінок — ОЛЕГ ГАЛУШКА з дружиною МОНІКОЮ
братова — МАРІЯ ШВЕД з дочкою ХРИСТИНОЮ ШВЕД
шваґрова — ОЛЬГА ВАРЕЛЯ
кузинка — МАРІЯ МИКИТКА
кузинка — МАРТА КУДЕНКО з рідньою
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Польщі і Австралії

Замість квітів на свіжу могилу проситься про пожертви на УОКЦ або на Американці в Обороні Людських Прав в Україні.

Слід...

(Закінчення зі стор. 1)

ля 2168, в годині 6-ій вечора, і усі зацікавлені взяти участь в ньому можуть зголошуватися до канцелярії конгресмена Дена Риттера (202) 225-6411. Плянується також для зацікавлених громадян з Філядельфії поїздка автобусом і на неї можна зголошуватись телефонічно до Ірини Юрчак (215) 424-1348.

Наші гості розповідають скільки праці і зустрічей у Вашінгтоні вимагає приготування таких імпрез, навіть коли їх враз із ними влаштовує конгресовий Ад гок Комітет для справ балтійських країн і України, в якому тепер біля 114 членів Палати Репрезентантів і Сенату. Все ж У. Мазуркевич і Х. Сеник відвідують важливіших представників політичного життя, щоб їх особисто запросити на прийняття. Розуміється, запрошені також наші відомі дисиденти та інші провідні одиниці.

Все це зорганізувати не легка справа і крім праці потрібні також великі грошові фонди, які, надіються організатори, зложать українські громадяни, свідомі важливости тих імпрез. Тому кожна, навіть найменша пожертва буде прийнята з подякою, а висилати їх можна до Комітету Оборони Національних і Людських Прав в Україні на адресу: P.O.Box 7101, Philadelphia, Pa. 19117.

Безпосередні контакти із конгресменами і сенаторами у Вашінгтоні — приносять завжди користь для української справи, кажуть нам наші гості і як доказ того показують нам листа до Міхаїла Горбачова в обороні Миколи Руденка, якого написав сенатор Джан Гайнц і особисто зібрав також підписи ще 19 сенаторів. Подібного листа до М. Горбачова вислав конгресмен Ден Риттер у справі Левка Лук'яненка. Ледве чи зробили б вони те, не маючи безпосереднього натиску і розмов із українськими представниками КОНЛПУ і тут ще раз показується наглядно важливість дії („лоббі") у Вашінгтоні, як одного з найбільш успішних способів інформувати американських політиків про українські проблеми та здобувати їхню прихильність.

У Місіонес ростуть молоді бандуристи



Ю. Китастий серед молоді в Місіонес, Аргентина.

Ансамбль бандуристів „Діброва" в туристичному місті Обера, провінція Місіонес, Аргентина, дійсний початок числить від закінчення Кобзарської Студії, що відбулася у першій половині лютого 1986 року, яку від 4-го січня 1986 року очолив і провадив основник і 25-літній диригент єдиної в Аргентині Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, син зелених Карпат Василь Качурак, що точно рік після цього відійшов у вічність.

Ініціятором-надхненником Кобзарської Студії був довголітній культурно-освітній референт Капелі — Володимир Каплун, який під цю пору в Обері розмальовує імпозантну церкву, збудовану старанням невтомного пароха о. Ореста-Степана Карплюка, ЧСВВ, що й одночасно під цю ж Студію підклав міцні „підвалини" у формі 10-ох бандур, майстерно виготовлених уродженцем Волині — Григором Чабаном з Буенос Айресу.

В. Каплун — „христитель" ансамблю „Діброва", щоб уможливити подібний курс і в цьому ж 1987 році, у порозумінні з отцем-парохом запросив на інструктора-керівника майбутнього курсу одного з найздібніших членів Капелі, студента університету в Буенос Айресі, Олеся Р. Берегового.

Запрошений дуже радо погодився на запропонований пост і вже 13-го січня 1987 року розпочав Кобзарський курс, спершу лекціями сольфеджіо, в присутності шістьох курсантів, що згодом досягли числа 15 й більше. Але не всі витримали до кінця.

Крім місцевих курсантів були й сторонні: вчителька музики Маргарита Спасюк-Полутранка (Апостолес), учениця середньої школи в Енкарнасіон, — Параґвай Ганнуся Волинець, студентка Інституту св. Ольги Маруся Проник (Прудентопіль, Бразилія) та її брат-студент Духовної Семінарії св. Йосифа (там же), які мали б стати ядром майбутніх подібних ансамблів бандуристів серед свого довкілля, виконуючи ролю інструкторів. Лекції проводились двічі щоденно, в годинах ранішніх та пообідніх.

Вміжчасі загостив до нас довголітній адміністратор Школи Кобзарського Мистецтва з Ню Йорку Микола Чорний, потрапивши саме на ранішні лекції, і „увіковічнив" курсантів на фільмовій плівці.

Наш гість був приємно заскочений, побачивши 13-членний гурток симпатичної студіюючої молоді, з бандурами в руках, яка, використовуючи вакаційний час, засвоювала з захопленням гру на цьому своєрідному інструменті. Він виголосив відповідне слово про нашу козацьку бандуру й чільних бандуристів у минулому і сучасному, заохочуючи всіх курсантів до наполегливости, витривалости в початому ділі, обіцюючи всяку можливу поміч, включно з поповненням бандур, що їх на його ж заклик уфундовують певні щедрі меценати, з поміж нашого патріотичного громадянства Америки і Канади.

Сердечно прощаний нашими курсантами-бандуристами, М. Чорний, у супроводі місцевого кобзарського покровителя-мецената — о. О. Карплюка, виїхав з нашої зеленої Обери до Апостолес, Посадас та Енкарнасіону, де теж зумів розбудити в молоді зацікавлення грою на бандурі. З тією ж ціллю — переїхав наш „амбасадор кобзарського мистецтва" й до сусідньої Бразилії, везучи з собою в дарі бандури, щоб у руках нових бандуристів продовжали своє завдання.

Курс закінчився успішним виступом курсантів у місцевій парохіяльній залі в неділю, 8-го лютого 1987 року, а програма складалася з кількох наших популярних народних мелодій. У цей спосіб наші курсанти перед своїми батьками та іншими глядачами продемонстрували свою вмілість, використавши належно вакаційний час.

Опісля виступив керівник кобзарського курсу, відігравши в'язанку наших складніших мелодій із деякими поясненнями.

Цей пам'ятний день наповнив серця курсантів великою радістю.

Після курсу 2-го квітня 1987 року розпочався в Обері другий курс кобзарського мистецтва, під проводом одного з талановитих інструкторів гри на бандурі, бандуриста-віртуоза Юліяна Китастого, що приїхав до нас на доручення М. Чорного.

Щоб уможливити нашим курсантам користати з лекцій двічі в день, не втрачаючи одночасно навчальних ранішніх годин у школах, Ю. Китастий зразу поділив їх на дві групи: пообідню та вечірню й зі своїм помічником, сином покійного диригента Капелі Бандуристів у Буенос Айресі, Степаном Качураком, взявся до інтенсивної праці, диспонуючи лиш дуже обмеженим часом, та маючи перед собою подібні курси теж у сусідній Бразилії.

Слід підкреслити, що новий інструктор, крім гри на бандурі, навчав теж співу, що є необхідне, бо наша українська пісня і бандура дуже тісно з собою пов'язані й обопільно себе доповняють.

Він же й сам скомпонував деякі початкові мелодії і під одну з них В. Каплун підклав слова.

Цей курс тривав до 10-го квітня й закінчили його 11 курсантів, бо інші від'їхали до своїх місцевостей, де вже 1-го квітня почався шкільний рік.

В суботу, 11-го квітня перед полуднем Ю. Китастий мав півгодинний виступ (з двома бандурами й з сопілкою), в місцевій радіостанції, а необхідні пояснення на еспанській мові перекладав його помічник С. Качурак.

Всі працівники цієї радіостанції дуже були зацікавлені дивним виглядом нашого національного інструменту й подивляли надзвичайну справність пальців нашого маестра під час виконання ним різноманітного репертуару.

Подібним захопленням були перейняті й працівники 12-го каналу телевізії в столиці провінції Місіонес, Посадас, куди наш бандурист, у супроводі о. Карплюка, загостив 13-го квітня, виступаючи з концертом наших дум і пісень під акомпаньямент двох різних бандур. Але через заповнення низки днів підряд заздалегідь приготованими програмами, цей концерт передаватиметься аж у липні, під час запланованого тут Конґресу Українських Професіоналістів.

У Квітну неділю, 12-го квітня, після Богослужби, в парафіяльній залі відбувся прощальний виступ Ю. Китастого, який, під супровід двох бандур різного характеру, відспівав ряд різноманітних пісень, продемонструвавши одночасно й гру на сопілці.

Виступ цей закінчено спільним обідом, приготованим нашими невтомними катехитками Серця Ісусового, з-поміж яких дві теж були курсантками обидвох кобзарських курсів.

Хай же дзвенить і не вмовкає наша, українська, козацька бандура по всьому вільному світі, а її чарівний гомін хай лине ген-ген, на „ясні зорі, тихі води", щоб почули наші рідні й близькі, що ми живемо, плекаємо рідну національну культуру й духом та думками — завжди з ними!

В. К.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСО „Тризуб" — „Джермен Гангеріянс" СК 5:1

В чергових першенських змаганнях „Мейджор дивізії" Пенсильванської футбольної Ліги, що відбулися в неділю, 3-го травня ц. р., на площі „Тризубівки", 1-ша дружина „Тризуба" вийшла переможцем з високим вислідом 5:1. В першій половині суперники виявилися серйозними конкурентами наших футболістів, які вели гарні й швидкі атаки в підворіття господарів. Все таки трикратні чемпіони ліги показали свою вищість в усіх ланках дружини. Воротар як і оборона „Тризуба" досить успішно ліквідували небезпечні акції німців, а наш напад задержав свою традиційну продуктивність. В 30-ій хвилині Фрият здобув ведення для „Тризуба" 1:0, після якого Сесак підніс конто до 2:0. Ще перед перервою аґресивні гості провели кілька контратак, одну з яких закінчили здобуттям, як пізніше виявилося, почесного голя.

Після перерви німці накинули швидше темпо, завдяки чому тимчасово перейняли ініціятиву та завдали обороні і воротареві багато праці. Щойно в кінцевій фазі тієї цікавої зустрічі господарі мобілізували свої сили і не тільки вирівняли гру, але і зуміли встановити високий вислід, коли наш чоловий снайпер А. Зілько здобув три за порядком ґолі і таким чином осягнув свій черговий „гет трик".

Резерва „Тризуба" зазнала поразки з резервою „Джермен Гангеріянс" вислідом 2:3. II-га дружина „Тризуба" закінчила ремісовим вислідом 2:2 з клюбом „Тиркіш Амеріkенс".

УСВТ „Ч. Січ" — „Кікерс" 2:4

Після довгої серії першенських змагань, в яких „Ч. Січ" здобула сім перемог і п'ять ремісів, наші футболісти врешті зазнали першої лігової поразки сезону. Ці змагання відбулися на виїзді в Трентоні в неділю, 10-го травня ц. р. Треба відзначити, що цей німецький клюб є чомусь дуже незручним суперником наших футболістів. Від часу, коли „Ч. Січ" кілька років тому почала виступати у вищій дивізії Ґарден Стейт Лізі наші футболісти ще не святкували перемоги в лігових першенствах з цим клюбом і тільки мають на своєму конті два реміси. Щойно в цьому сезоні „Січовики" переломили цю неприємну традицію, коли перемогли „Кікерс" у півфіналі Ню Джерзі за аматорську чашу ЗСА. Та, як бачимо, цим разом німці зуміли продовжити свою традицію в ліговій грі. Цікаво, що як і у більшості зустрічей в минулому, так і цим разом господарі здобули перемогу в обставинах, коли гості надавали тон в грі, були кращими на площі і створили ряд критичних ситуацій в підворітті „Кікерс". Все таки в дружині „Ч. Січі" недописала оборона, головно Сабрій, завдяки помилкам якого напасники німців здобули свої переможні голі. Вже в першій половині „Кікерс" вели 3:2. Після перерви остаточно встановили вислід 4:2. Ґолі для „Ч. Січі" здобули Чижович і Андрій Бакун. „Ч. Січі" залишилося ще шість залеглих змагань в цьому числі і відплатна зустріч з „Кікерсами", в яких „Січовики" матимуть можливість реґабілітуватися за цю останню поразку.

II-га дружина „Ч. Січі" закінчила ремісом 0:0 з клюбом „Рівер Роад Ренджерс" за першенство „Б" групи в другій дивізії Ґарден Стейт ліґи.

„Січова Фундація" відбула збори

В суботу, 9-го травня ц. р., в приміщенні УСВТ „Ч. Січ" в Нюарку відбулися треті річні Загальні збори „Січової Фундації" Інк. Збори відкрив голова інж. О. Сташків, який привітав присутніх та попросив вшанувати хвилиною мовчанки пам'ять співосновника „Січової Фундації" покійного Івана Ориняка. Після прийняття порядку дня і вибору президії, до якої ввійшли: інж. О. Сташків — голова і Марійка Бокало — секретарка, відбулося звітування уступаючої управи і Контрольної комісії.

Про успішну працю в минулому діловому році звітували: інж. О. Сташків, М. Бокало, О. Напора, О. Труш. Згідно із поданими звітами в минулому році значно збільшилася кількість членів і разом з цим пожертви на адміністраційний, будівельний і стипендійний фонди. Завдяки цим пожертвам управа „Січової Фундації" змогла уділити допомоги для спортово-виховної програми УСВТ „Ч. Січ", як теж стипендії для потребуючих наших дітей, що проходили в Спортовій школі „Ч. Січі" заавансований вишкіл.

Управа проводжувала посилену організаційну працю, вислано сотні листів і членських аплікацій до українських професіоналістів і громадянства.

Представники „Фундації" разом з членами Комітету для придбання нової посілости для УСВТ „Ч. Січ" робили зусилля зацікавити інші наші організації і громади з метою спільно придбати для української молоді і взагалі для української громади в північному Ню Джерзі репрезентативний Культурно-Спортовий Центр. На жаль, ці зусилля не принесли бажаного успіху.

Саме в цій справі в дискусіях над звітами брали слово інші члени: Л. Рудзінський, О. Напора, Д. Бобеляк, М. Бокало, О. Твардовський, О. Труш, інж. О. Сташків. Майже усі висловили здивування, що наші „чільні" суспільно-громадські діячі чомусь не хочуть бачити тієї величезної шкоди, що її спричинює для майбутнього громади брак репрезентативного Культурно-Спортового, чи подібного центру. Дивно, але в той час, як польські, мадярські, портуґальські, жидівські і інші етнічні громади в Ню Джерзі будують свої репрезентативні доми і центри та цим закладають міцні підвалини для світового майбутнього, наші „батьки" громади спокійно приглядаються до посиленого відходу української молоді та навіть власних дітей від організованої громади у великій мірі через брак вигідного власного притулку.

В світлі цього прикрого факту дискутанти пропонували під сучасну пору підшукувати разом з Комітетом УСВТ „Ч. Січ" скромнішу посілість для своїх власних потреб.

Після звіту Контрольної комісії, що запропонувала уділити абсолюторію уступаючій управі, Збори одноголосно вибрали до управи таких осіб: Микола Бойчук — почесний голова, інж. О. Сташків — голова, мгр О. Труш — заступник, Марійка Бокало — секретарка, О. Напора — фінансовий секретар; члени — М. Стебельський, Л. Рудзінський, О. Твардовський, Надя Матківська і Ярослава Снилик. Контрольна комісія: Д. Бобеляк, В. Василик і Р. Пиндус.

(от)

М. Захарко...

(Закінчення зі стор. 1)

давця забезпечення М. Стецину. Відтак В. Пастушок передав привіт від головного предсідника д-ра Івана Флиса та Екзекутиви.

А. Воробець та М. Стецина представили свій річний плян учасникам зборів. Тоді В. Пастушок коротко подав огляд про союзову діяльність, його зріст тощо.

Голова М. Захарко подякував гостям та учасникам та молитвою закрив збори. Після зборів відбулась перекуска.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Пам'яті...

(Закінчення зі стор. 7)

Каліфорнії (старша дочка Сандра згинула в 1980 році в автомобільній катастрофі), сини Роберт і з Ст. Полу, Филип із Кольорадо та Теодор (Тед) із Тексасу. Приїхали і внуки та інші члени родини. В середу увечері о. С. Репа відправив Панахиду при участі церковного хору. Залю наповнили наші люди, члени і потомки родин, життя яких вона і Покійний професор торкнули своєю добротою і жертвенністю.

У п'ятницю, 3-го квітня поховали ми її біля проф. Грановського на цвинтарі Сансет Меморіял Парк в Міннеаполісі при молитвах лютеранського та православного священиків.

Нехай пам'ять про покійну Ірену Грановську, як і про незабутнього проф. Олександра Грановського, живе назавжди між нами.

Зірка Гренджа-Донська